

Türkiye Diyanet Vakfı

Eylül - Ekim - Kasım 2003 • Sayı : 79

Haber Bülteni

15. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı

80
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN BAĞIMSIZLIĞI YILI

TÜRKİYE DİYANET VAKFI HABER BÜLTENİ

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı Adına

A. İhsan SARIMERT

Genel Müdür

Yayın Koordinatörü

Yusuf ERDOĞDU

Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü

Arif MALKOÇ

Personel ve İdari İşler Müdürü

Yayına Hazırlayan

Mehmet Şükrü EROĞLU

Yüksel SEZGİN

Grafik & Tasarım

Mehmet ÖZTÜRK

Dağıtım Sorumlusu

Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B

06640 Kocatepe - Ankara

Tel: (0312) 417 12 35 • Fax : 417 12 45

İnternet Adresi

www.diyanetvakfi.org.tr

E-Posta

tdv@diyanetvakfi.org.tr

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ

OSTİM Örnek Sanayi Sitesi 358. Sokak No: 11

06370, Yenimahalle / ANKARA

TEL : (0312) 354 91 31 • Fax : 354 91 32

Başyazı3

Not Defterinden4

Türkiye Diyanet Vakfının

15. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı5

22. Kitap ve Kültür Fuarı17

Camiler Haftası20

Ramazan Ayının Fazileti25

Türkiye Diyanet Vakfı İftar Sofrası27

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları

Yeni Faaliyet Dönemine Başladı28

Önemli Şahsiyetler

Ahmed b. Hanbel32

Makale

Ben Ancak Muallim Olarak Gönderildim

Diyan Peygamber35

Sağlık Köşesi

Full Seramikler ve Klinik Kullanımları39

Şubelerimizden Faaliyetler

Muğla, Batman, Çaycuma, Nazilli,

Karacabey, Yatağan40

Derkenar

Sonbaharın Dili42

Başyazı

Prof. Dr. Ali BARDAKOĞLU • Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Kur'an-ı Kerim, insan hayatının bütün bölümlerine ışık tutmak, karanlığı ve karanlıkta kalanları aydınlatmak için yeryüzünde sönmek üzere yakılmış bir meşaledir. O insanlığı aydınlatmaya başladığı günden beri ışığından hiçbir şey kaybetmemiş, her dönemin hem çağdaşı ve hem de ötesi olmuş, her şey eskidiği halde onun taşıdığı değerler ve anlamlar hep taze ve yeni olarak kalmıştır.

Kur'an, ortaya koyduğu delillerle, açtığı ufuklarla, birbirini tamamlayan ve tutarlı bilgilerle hayatı içine alan canlı bir kitaptır. O, insanlar arasında sevgi, uzlaşma, yardımlaşma, kardeşlik ve istikrarı sağlayacak; fert, aile ve toplum planında pek çok ahlaki ve sosyal problemleri çözebilecek, ortaya çıkan sorunların hak ve adalet çerçevesinde çözülmesine ışık tutacak ve insanlara gelişme yollarını göstererek onları geleceğe hazırlayacak ilahi ölçüleri içeren bir kitaptır.

Kur'an'a hak ettiği değeri vermenin yegane yolu, onun eşsiz mesajlarını, zamanın getirdiklerini göz önünde bulundurarak anlamaktan ve anlamlandırmaktan geçer. Bilgi akışının hız kazandığı ve bilginin kısa zamanda eskidiği ve kirlendiği günümüzde, her seviyede insanın aklına ve kalbine hitap eden, ancak anlayarak okunduğunda ve üzerinde düşünüldüğünde kendisini okuyucusuna açan Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması büyük önem arz etmektedir.

Kur'an-ı Kerim; Peygamberimizin; "**Ey Rabbim! Kavmim şu Kur'anı terkedilmiş bir şey haline getirdi** " (Furkan 30) diyerek şikayet ettiği bir toplum haline gelmemek; kurtuluşu, huzur ve güzellikleri onda bulmak için lafız ve manasıyla birlikte okumalıyız.

Son yıllarda insanlarımızın Kur'an-ı Kerim'in lafzını okuma ile birlikte anlamını da öğrenme isteği ve gayreti sonucu Kur'an meallerine ilgisinin artması, toplumumuz adına takdire şayan bir gelişmedir. Ancak meal okumanın da dini öğrenmek için yeterli olmadığı bilinmelidir.

Kur'an-ı Kerim kurgu, fal, yıldızname, şifre ve tılsım kitabı değildir. Kendi içerisinde bir bütünlük teşkil etmeyen ve Kur'an'ın mesajlarıyla da örtüşmeyen ve düşünce ve varsayımlarla Kur'an'a yaklaşmak bir takım he saplarla Kur'an adına gelecekte haberler vermeye çalışmak, Kur'an'ı kehanet kitabı haline getirmek anlamını taşır ki bu Kur'an'ın gönderiliş amacına da dinin gayb ve kutsallık anlayışına da tamamen aykırıdır, tasvib edilmesi mümkün değildir.

Allah'tan din konusunda gerekli olan bilgi, anlayış ve samimiyeti kazanmamız için bizlere yardım elini uzatmasını, doğruyu bulduktan sonra kalplerimizi eğiltmemesini ve dinin değerlerini doğru yolda kullanma bilincinden bizleri uzaklaştırmamasını niyaz ederim.

not defterinden

A. İhsan SARIMERT • Genel Müdür

Sanayi devriminden sonra dünya süratli bir şekilde değişme ve gelişme sürecine girdi. Bu değişim sürecinde sosyal bünyenin de tamamen statik ve donuk bir yapıda kalması elbetteki mümkün değildi, dolayısıyla sosyal bünyede de önemli değişimler meydana geldi. Bu süreçte sosyal bünyenin değişmesi, değer yargılarının farklılaşması ve ortaya çıkan ihtiyaçlar karşısında insanlar kendilerine değişik yollar aradılar. Ancak bu değişim neticesinde bugün dünyanın hemen her yerinde mutsuz insanlar görüldü. Bu sadece geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde değil, maddi refahın zirvesine ulaşmış dünyanın bütün gelişmiş ülkelerinde, her türlü maddi konforu elde etmiş insan topluluklarında görüldü ve bir çok insan fevkalade ciddi bunalımlar, buhranlar ve sıkıntılar içine düştü. Bu değişimde; maddi kaygıların ön plana çıkmasıyla meydana gelen aşırı ferdileşme toplumda dayanışma duygularını zayıflatarak telafisi imkansız tahribatlara sebep oldu. Kişilikleri şekillendiren manevi değerleri sağlıklı kaynaklardan yeterince öğrenememiş ve hayatın yüksek gayesini kavrayamamış olanlar, kendilerine ve topluma yabancılaşarak güçsüz olma duygusu, hayatın manasızlığı, toplumdan tecrit olunma şeklinde tezahür eden duygulara düçar oldu ve bunun neticesinde de hem kendisi hem de içinde bulunduğu toplum huzursuzluğa sürüklendi.

Halbuki insan madde ve mana olarak bir bütündür. İnsanın mutlu ve huzurlu olabilmesi için ne madde boyutu, ne de maneviyat boyutu ihmal edilmemelidir. Bu sebeple insanlığın, maddi ve teknolojik gelişim sürecinde manevi boyut gözardı edilemez. Manevi boyutta en önemli amil ise dindir. Dinin tarihi, ilk insana kadar uzanır. Çünkü insanın mutlu olabilmesi ve huzurlu yaşayabilmesi, her devir ve her durumda Allah elçilerine kulak vermesine ve onları doğru anlayabilmesine bağlıdır. Dine ve ahlaka ihtiyaç duyulmadan insanın hayatını sağlıklı bir ortamda sürdürmesi mümkün değildir. Çünkü insan diğer

varlıklar arasında insan olarak isimlendirilmesine sebep olan varoluş özelliklerini koruduğu sürece dine olan ihtiyacı devam edecektir. Zaten alemin yaratılmasının gayesi ve hedefi insandır. İnsan, şerefli, yüce bir varlıktır. Yaratıkların neticesi ve özü, gaye, maksud ve matlub varlıktır. Diğer varlıklar, ya direkt veya dolaylı olarak, O'nun hizmetine sunulmuş, emrine amade kılınmıştır.

Allah katında din "İslam" dır. O halde mutlu olmak için İslam dinini doğru olarak anlamak gerekir. Topyekün mutluluk için, İslam dinini dünya gündemine doğru olarak yeniden taşımak, İslam'ın şefkat ve merhamet dolu gerçek mesajının her türlü aşırılıktan ve yozlaşma tehlikelerinden korunmuş olarak insanlığa sunmak önem arz etmektedir.

Çünkü İslam, dünyanın çehresini müspet yönde değiştiren bir dindir. Bu değişiklik, madde ve manada, zaman ve mekanda, ruh ve bedende meydana gelen bir değişikliktir. Bu değişikliğin esas kaynağı Hz. Peygamberin getirdiği vahiydir. Rahmetinin, ilim ve hikmetinin, ihsan ve iyiliğinin, bağışlama ve şefkatinin bir eseri, bir neticesi olarak Allah, insanlara peygamberler göndermiş, onlar aracılığıyla insanlığa yol göstermiş ve insanlığı karanlıklardan aydınlığa çıkartmıştır.

Bu gün bu ışığın önümüzü aydınlatması ve yarınlarmızın huzur bulması artık bizlere bağlıdır. Yarınlarmızı ilmin ışığında ve Peygamberimizin örneğinde inşa etme durumundayız.

O halde aydınlık ve huzurlu bir dünyada yaşamının yolu, ilme sarılmak, okumak, İslam'a ve örnek şahsiyetiyle onu insanlığa tebliğ eden Hz. Muhammed'e tabi olmakla mümkündür. Huzurlu ve mutlu bir dünyanın oluşumu ancak Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in getirdiği ilahi tebliğin eyleme dönüştürülmesi, sevgi, saygı ve hoşgörü duygularının pekişmesi ve ilmin ışığında yürümekle mümkün olacaktır.

Saygılarımla.

Türkiye Diyanet Vakfının 15. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı

*Türkiye Diyanet Vakfı'nın
15. Olağan Genel Kurul Toplantısı
25 Ekim 2003 Cumartesi günü
Kocatepe Camii Konferans
Salonunda yapıldı.
Huzur içinde yapılan toplantı;
Cumhuriyetimizin kurucusu
Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal
Atatürk ve silah arkadaşları ile
aziz şehitlerimiz anısına
saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nın
okunmasıyla başladı.
Genel Kurul Toplantısı'nın
açış konuşmasını
Diyanet İşleri Başkanı ve
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı
Prof. Dr. Ali Bardakoğlu yaptı.*

Prof. Dr. Ali Bardakoğlu

Diyanet İşleri Başkanı ve
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Kurul üyelerini birarada görmekten duyduğu memnuniyeti belirterek sözlerine başlayan Prof. Dr. Ali Bardakoğlu bir çok alanda hayri hizmetlere imza atan Vakfın bir üyesi olmaktan mutluluk duyduğunu ifade ederek “Gerçekten de, Türkiye’de, hatta Türk dünyasında, Balkanlarda ve Avrupa’da hayırlı hizmetlere imzasını atmış ve Türkiye’nin dinî hizmetler alanında neredeyse kader çizgisi olmuş Türkiye Diyanet Vakfının üyesi olmak, bu Vakıfta görev yapmak, bu Vakıfta yapılan hizmetlerde bir taş üzerine taş koymak, belki de amel-i salih olarak her zaman hayırla yad etmemiz gereken ve Allah’tan da ecrini daima ahirette beklediğimiz en güzel adımlar, en güzel faaliyetler olmuştur. Buna yürekten inanıyorum. Hatta bu hayırdaki yarışmanın yeni bir safhasını oluşturduğunu belirten Prof. Dr. Ali Bardakoğlu “Artık, bundan sonra, hem Diyanet hizmetlerinde, Diyanetini ulusal ve uluslararası din politikasında, eğitim anlayışında,

hizmetiçi faaliyetlerinde, yayın faaliyetlerinde, velhasıl Diyanetin üstlendiği ve yapmayı hedeflediği o güzel gayeler açısından Diyanet Vakfının faaliyeti ve bu Genel Kuruldan sonra atacağımız adımlar bizim için fevkalade önemli olacaktır. Bu önemin bir de diğer yönü, aynı zamanda bizim insanlığa, insanlara, birlik ve beraberlik içinde olduğumuzu gösteren, sevgi ve saygı içerisinde yarıştığımızı gösteren, birbirimize omuz verdiğimiz gösteren önemli bir örnek de teşkil edecektir. Bugüne kadar Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilatında, hem merkez teşkilatında, hem taşra teşkilatında bu tesanüdü görmüş olmaktan dolayı fevkalade mutluyum. Ve bizim çalışmalarımıza da hep bu birlik ve beraberlik tablosu şevk vermektedir. Böyle olduğu için de, hedeflerimiz mi büyüktür nedir, tam bilemem ama, hep ileriye bakmayı düşündük, planladık, projelendirdik. Hiçbir zaman geride neler olmuş tartışmasını açmayı ve geçmiş dönemler üzerine konuşmayı tercih etmedik. Geçmiş dönemleri, sadece biz hizmet yapanları hayırla yad etme şeklinde anlıyoruz. Gerçekten de hayırla yad edilsin veya edilmesin, herkesin yaptığı hizmet Allah katında mutlaka mecur ve meşkur olacaktır. İnsanların kadrini bilmesi, bilmemesi daha talî bir önem taşır,

bizim din hizmetlerimiz açısından. Gerçekten de Diyanetin üst yöneticileri ve Türkiye’nin din hayatına, Türkiye’nin manevî iklimine önemli katkılar sağlayan ve bu iklimin mimarları sayılan siz Kurul üyeleri, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da bu tesanüdü, bu sevgiyi, bu barışı, bu kardeşliği mutlaka destekleyecek ve bu konuda elbirliğiyle güzel hizmetler yapmayı hedefleyeceğiz.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı ile Diyanet İşleri Başkanlığının din açısından hizmet bekleyen insanların hizmetinde olacağına vurgu yapan Prof. Dr. Ali Bardakoğlu “Türkiye Diyanet Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığı, bu Türkiye’de yaşayan insanların, Türk cumhuriyetlerinde yaşayan, Balkanlarda yaşayan, uzak diyarlarda yaşayan ve din açısından bizden devamlı bir beklenti içinde olan insanların hizmetinde olacaktır. Onların manevî hayatları için önemli bir rehberlik hizmeti ifa edecektir. Hem hizmet ifa etmeyi hem bu hizmeti de bilgi eksenine oturtmayı, sağlıklı bilgi üretmeyi, toplumu birlik ve beraberlik içerisinde kaldırmayı, aydınlatmayı önemli bir rehber edindik kendimize. Vakfımızın da bunda çok büyük katkıları var. Şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da olacak.” dedi.

Divan Seçimi, Faaliyet ve Denetleme Raporlarının Okunması

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu'nun açış konuşmasını müteakip Divan teşekkül etti. Yapılan oylama neticesinde Divan Başkanlığına Prof. Dr. Avni İlhan, Başkan Yardımcılığına Dr. Fahri Demir, üyeliklere ise Yaşar Çolak ile Şükrü Öztürk seçildi.

Divan teşekkülünün ardından raporların okunmasına geçildi. Faaliyet raporu Mütevelli Heyeti adına Genel Müdür A. İhsan Sarımert tarafından Genel Kurul üyelerine okundu.

Türkiye Diyanet Vakfının kurulduğu günden bu yana, Türk-İslam vakıf geleneğinin günümüzdeki bir temsilcisi olarak hizmetlerini sürdürdüğünü ifade eden Genel Müdür A. İhsan Sarımert, kısa zamanda milletin ve devletin güven ve teveccühüne mazhar olmuş ve büyük hizmetler gerçekleştirmiş olan Türkiye Diyanet Vakfının daha çok hizmet beklenen bir kurum haline geldiğini belirtti. Vakfın bu başarılı noktaya gelmesinde Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin özverili ve gayretli çalışmalarının büyük etkisinin bulunduğunu söyleyen A. İhsan Sarımert, bu katkılarından dolayı, başta Diyanet İşleri Başkanlığı personeli olmak üzere, bütün kurum, kuruluş ve kişilere teşekkür etti.

Ülkemizde 2001 Şubat ayında yaşanmaya başlayan ve etkileri halen silinmemiş olan büyük ekonomik krizin bütün kurum yöneticileri gibi, Mütevelli Heyetinin de doğal olarak bazı tedbirler almasını zorunlu kıldığını belirten Sarımert, "Bu sebebledir ki, faaliyet dönemi-miz, bir derlenme, toparlanma ve yeniden yapılanma dönemi olmuş; yeni faaliyetlere ve hizmet alanlarına girmekten ziyade, mevcut hiz-

metlerin sürdürülmesi, bunların yeniden düzenlenmesi ve finansmanıyla uğraşmıştır." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının yayınları ve yayınevleriyle ilgili yaptıkları çalışmalara da değinen Sarımert, "2002 yılı başından itibaren resmî kurum ve kuruluşlar dışındaki kişi veya kuruluşların eserlerinden Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulunun tetkikinden sonra satışı uygun görülenlerin yayınevlerimizde satışının yapılması kararlaştırılmıştır. Bunlarla beraber, Mütevelli Heyetimizce, Vakfımız yayınları arasında neşredilecek eserler ile yayınevlerimizde satışa su-

A. İhsan SARIMERT

Türkiye Diyanet Vakfı
Genel Müdürü

nulacak eserlerin, bundan böyle resmî kurum ve kuruluşlar dışında kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından yayınlanan basılı, sesli ve görüntülü eserlerden Vakfımız Yayın ve Matbaacılık Ticaret İşletmesi Müdürlüğüne Türk kültürünün tanıtılmasına katkı sağlayacağı, dinî konularda toplumumuzu aydınlatıcı, halkımızın ahlak ve moral değerlerini konu edinen, milletçe bütünleşmemizi hedefleyen bilgileri ihtiva ettiği düşünülen ve bununla birlikte ticarî nitelik taşıyan eserlerin Mütevelli Heyeti Başkanı veya İkinci Başkanının onayından sonra yayınevlerimizde

satışa sunulması uygun bulunmuştur.” dedi.

Vakfın hizmetlerinin daha pratik ve etkili şekilde yürütülmesine destek vermek gayesiyle çeşitli alanlarda faaliyet göstermek üzere kurulan, çoğunluk hissesi Vakfa ait şirketler hakkında bilgi veren A. İhsan Sarımert, bu şirketlerin rantabl hale getirilmesi amacıyla, yine ço-

ğunluk hissesi Vakfa ait olan KOMAŞ AŞ'nin çatısı altında birleştirildiğini söyledi.

Daha sonra Mütevelli Heyeti ve Genel Müdürlük çalışmaları hakkında geniş bir açıklama yapan Genel Müdür A. İhsan Sarımert, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurtiçi ve yurtdışı hizmetlerini destekleme çalışmaları, müftülük hizmetlerini destekleme

çalışmaları, yurt hizmetleri, kültürel faaliyetler ve sosyal hizmetler, yurtdışına yönelik eğitim hizmetleri, hac ve umre organizasyonu ile ilgili hizmetler, inşaat faaliyetleri, emlak işlemleri, hukuk işlemleri, sağlık alanında yürütülen faaliyetler, İslâm Araştırmaları Merkezi, işletme ve iştirakler alanında gerçekleştirilen çalışmalarını özetledi.

Denetim Raporu

Ahmet OKUTAN

Bolu Müftüsü

Faaliyet raporunun okunmasının ardından Denetim Kurulu raporunu okuyan Ahmet Okutan, 2 yıl 7 aylık süreye ait çalışma dönemi içinde, Mütevelli Heyetinin aldığı kararlar ile İcra Kurulu tarafından alınan kararların, Genel Müdürlükçe yürütülen çalışmaların ve Genel Müdürlüğe bağlı müdürlüklerin faaliyetlerinin incelenerek değerlendirildiğini ve gerekli görülen konular hakkında Mütevelli Heyetine önerilerde bulunduğunu söyledi.

Görev süreleri içerisinde 45 defa toplanıp, karar aldıklarını belirten Okutan, yapılan toplantılarda, Mütevelli Heyetinin almış olduğu 102, İcra Kurulunun ise 55 kararını inceleyip, değerlendirdiklerini söyledi.

Genel Müdürlük çalışmalarını da yakından takip ettiklerini belirten Okutan, “Genel Müdürlükçe yürütülen faaliyetler ile Vakfın gayrimenkulleri, personeli, muhasebesi, araç ve gereçleri konularında her toplantıda bazen 1, bazen 2 müdürlük olmak üzere, sırayla Teftiş Kurulu ve

Hukuk Müşavirliğinden Levazım Müdürlüğüne kadar bütün birimler tarafından yürütülen faaliyetler incelenmiş, birim yetkililerinden bilgi alınmış ve gerekli uyarılarda bulunulmuştur. Bu uyarılardan gerekli görülenler hakkında Mütevelli Heyeti de bilgilendirilmiştir.” dedi.

Vakfın muhasebe kayıtları hakkında yaptıkları çalışmaları da anlatan Ahmet Okutan, “Mütevelli Heyetine ait karar defteri ile diğer dosyaların ve muhasebe kayıtlarının incelenmesinde, Vakıf hizmetleri için lüzumlu kararların zamanında alındığı, gereken kanunî ödemelerin zamanında yapıldığı ve Devlet Denetleme Kurulunun yaptığı denetim sonucu tenkit ettiği hususların yerine getirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Vakfın muhasebe işlemlerinin Muhasebe Müdürlüğü tarafından yürütülmesi yanında, bu kayıtların ve bütün muhasebe işlemlerinin yeminli bir malî müşavir tarafından da kontrol edilerek gereğinin ifa edildiği görülmüştür.” dedi.

KEMAL GÜRAN

Genel Kurul üyelerine sunulan Faaliyet Raporunu baştan sona dikkatle incelediğini belirterek konuşmasına başlayan Kemal Güran, raporun 2,5 yıllık bir dönemi kapsamış olmasına rağmen, geçmiş dönemler faaliyetlerine göre, gerek içerik ve gerekse hacim bakımından yeterli olmadığını söyledi.

Kurumların ilerlemesi ve başarılı hamleler gerçekleştirebilmesi için eleştiri ve işbirliği anlayışının gerekliliğine dikkat çeken Kemal Güran “Haklı nedenler karşısında eleştiri yapmayan, toplum adına yapılmış çalışmaları dikkatli bir değerlendirme süzgecinden geçirmeyen, yapılan yanlışlıklar karşısında suskun kalan, çalışmalarında katılımcı bir işbirliği anlayışını egemen kılamayan toplumların veya kurumların ilerlemesi ve başarılı hamleler gerçekleştirmesi mümkün değildir. Yaptıkları yanlış işlerin eleştirilmemesi, suskunlukla karşılanması, gelecekte bu tür yeni yanlışlıkların yapılmasında birilerine cüret ve cesaret verir. İşin önemli tarafı da zaten budur. Bu nedenle, yapılan iyi işler mutlaka takdir edilmeli, övülmeli; ama, yanlışlar da medenî insanlara yakışır bir üslupla eleştirilmelidir.” dedi.

Toplum adına görev üstlenmiş kişilerin, eylem ve işlemlerinin hiçbir zaman denetimsiz bırakılamayacağını ifade eden Kemal Güran, Türkiye Diyanet Vakfının çalışmaları ile bu çalışmaları yürüten yönetim kadrolarının eylem ve işlemlerinin çok çe-

şitli dış denetim mercileri tarafından denetlendiğini, ancak işlerin daha sağlıklı yürütülebilmesi için, yeni bir iç denetim mekanizması kurulmasının gereğine işaret etti.

İleri, kalkınmış ve demokratik usullerle yönetilen ülkelerde sivil toplum kuruluşlarının üçüncü sektör olarak kabul edildiğini vurgulayan Kemal Güran “Kalkınmamış ve totaliter usullerle yönetilen ülkelerde ise, her şey devletten beklenmektedir. Her tür faaliyetin devletin inisiyatifinde olması istenmektedir. Türkiye Diyanet Vakfı, merkez, iller ve ilçe kuruluşları, 26 yıllık faaliyet döneminde ülkemizin şartları da dikkate alınarak, devlet-millet kaynaşmasını bünyesinde barındıracak bir nitelikte oluşturulmaya çalışılmıştır.” Dedi.

Vakfın sivil toplum kuruluşu olma özelliğinin özenle korunması gerektiğini belirten Kemal Güran, “Bu hususun Avrupa Birliğine girme çabaları hız kazanan ülkemiz açısından da son derece önemli olduğu kanısındayım. Buraya bilhassa dikkatinizi çekmek istiyorum. İçine girmeyi amaçladığımız laik ve seküler Batı ülkelerinin din-toplum ilişkileriyle Türkiye’deki din-toplum ilişkilerinin nasıl bağdaştırılacağı hususu, çok kısa bir süre sonra önemli bir gündem maddesi olarak önümüze konulacaktır. Bu, benim bir kehanetim değildir. Bu takdirde, Türkiye Diyanet Vakfı gibi sivil toplum kuruluşlarının toplumumuzun dinî hayatındaki yeri ve önemi daha bir derinden kavranmış olacaktır.” dedi.

Kemal Güran konuşmasını, Vakfa yıllarca hizmet eden, Vakfın çalışmalarına maddî, manevî yardımlarıyla katkıda bulunanlar ile Genel Kurul üyesi olan, zaman zaman Mütevelli Heyeti üyeliği, Mütevelli Heyeti Başkanlığı yapanlardan ahirete intikal edenlere Yüce Allah’ın geniş rahmetini dileyerek tamamladı.

İSMAİL ÖNER

Geçmiş Mütevelli Heyeti üyeliğinden istifa etme nedenini, Mütevelli Heyete verdiği dilekçe-yi okuyarak anlatan İsmail Öner, "Yanlış anlaşılmasın, kimseyi de yermiyoruz, kimseyi de zem etmiyoruz, kimseyi de methetmiyoruz. Bu Vakfın kuruluşundan bu zamana kadar hizmet edenlere dua etmekten başka bir gayemiz de yoktur." diyerek sözlerini tamamladı.

MEHMET DOĞRU

Müzakeresinde yayın konusuna değinen Mehmet Doğru, Mütevelli Heyetinin daha önce yayın konusuyla ilgili aldığı kararı uygun bulmadığını söyleyerek, "Diyanet Vakfının yayınevlerinde satılacak kitaplarla ilgili geçmiş dönemdeki Mütevelli Heyetinin aldığı çok yanlış bir karar vardı. İlk emri "Oku" olan bir dinin mensuplarıyız. Bundan dolayı kitabı yasaklamak bize düşmemeli diye, bundan önceki Genel Kurulda da tenkit etmiştim. Çün-

kü, o Genel Kuruldan üç gün önce bir akşam vakti faksla bir yazı gönderilerek, sabaha kadar Diyanet Vakfı yayınevlerindeki görevliler çalıştırılmış, resmî kuruluşların dışındaki yayınlar yayından kaldırılmıştır." dedi.

Kitabın yasaklanmasına karşı olduğunu belirten Mehmet Doğru, "Bizler, Yüce İslam Dininin mensuplarıyız; bundan dolayı şeref duyuyoruz ve Müslümanlığımızdan dolayı Allah'a hamd ediyoruz. Ama, bizler kitabı yasaklamamalıyız. Bizler, insanlara sevgiyi, hidayeti, Allah'ın dinini tebliğle memuruz. Dolayısıyla bu gibi şeylerin olmamasını diliyorum. Bizler, kendimizi kolluk kuvveti, hakim, savcı yerine koymayalım. Herkesin bir mesuliyeti var, reşittir; o mesuliyetini herkes kendisi taşır. Her yayınevi sahibi de yayınının mesuliyetini taşır. Binaenaleyh, biz bütün insanların sorumluluğunu üzerimize alarak, hem kolluk kuvveti, hem savcı, hem hakim olarak mahkûm etmeyelim." dedi.

PROF. DR. BAHAEETTİN YEDİYILDIZ

Türkiye Diyanet Vakfının, Türkiye'nin kültür hayatında son derece önemli bir kuruluş olduğunu vurgulayarak konuşmasına başlayan Prof. Dr. Bahaettin Yediyıldız, bu alanda yaptığı çalışmalarından dolayı da gelmiş geçmiş bütün ilgilileri, kurucuları, yöneticileri kutladığını söyledi.

Kültür hayatında son derece önemli roller oynamış ve oynayacak olan Türkiye Diyanet Vakfının bir sivil toplum örgütü olduğunu vurgulayan Bahaettin Yediyıldız, "Vakıflar, sivil

toplum örgütleridir ve dünya o yöne gidiyor; birinci sektör devlet, artık toplumları mutlu etmeye yetmiyor. İkinci, özel sektör; kendisi için çalışıyor. İnsanlar üçüncü yol arıyorlar; o da üçüncü sektör dedikleri sivil toplum kuruluşlarıdır. Bunlar derneklerdir, vakıflardır, vesaire... Bütün dünyada o yöne genel olarak bir akış var, yol aranıyor. Bundan birkaç sene önce İstanbul'da toplanan HABİTAT II'de vakıf konusuyla ilgili 54 ülkeden gelen delegelerle bir hafta boyu oturum yapıldı. Orada bu konu üzerinde duruldu ve İslam vakfının dünyada vakıf konusunda en iyi temele sahip olduğu ve bunun geliştirilmesi yönünde adım atılması gerektiği hususunda hemfikir olundu. Bu, son derece önemli. Dolayısıyla Türkiye Diyanet Vakfı bu yolda adım atmalı, o karakterini, sivil toplum örgütü olma karakterini muhafaza etmeli, geliştirmeli." dedi.

Yayın Danışma Kurulunun gerçekleştirdiği hizmetler hakkında bilgi veren ve kurulun yürüttüğü kültür faaliyetleri çerçevesinde yer alan Kutlu Doğum etkinliklerine değinen Prof. Dr. Bahaettin

Yediyıldız, "Son 15 yıldır Kutlu Doğum Haftaları'ndaki kültür faaliyetleri son derece ilgi çekicidir. Bütün Türkiye'de 500-600 yerde konferanslar, paneller yapılmakta, merkezde, Ankara'da ve İstanbul'da sempozyumlar düzenlenmiştir ve düzenlenmektedir. Daha sonra bu sempozyumların kitapları yayımlanmaktadır. Bu, son derece önemli bir kültür faaliyetidir. Cami dışında eğitim ve kültürün yayılması hadisesidir. Doğruları duymayan, duyma imkânı bulamayan çok kişiye bunları duyuran bir vasıttır. Bu raporda, Kutlu Doğum faaliyetleri geniş biçimde övülmektedir. Kutlu Doğum Haftası'nı icat eden Yayın Danışma Kuruludur. 1989'da Yayın Danışma Kurulu fikir üretmiştir ve o yıl Ankara'da 5-6 yerde kültürel faaliyet yapılmıştır." dedi.

Bütün Türkiye'de kutlanan ve bir kültürel şenlik haftası olan Kutlu Doğum Haftasının son derece önemli olduğunu belirten Yediyıldız, bu yöndeki bilimsel ve kültürel faaliyetlerin ağırlıklı şekilde devam etmesinin çok yararlı olacağını ifade etti.

DR. FAHRİ DEMİR

Türkiye'deki sivil toplum kuruluşu olan vakıfların iki grupta mütalaa edilebileceğini ifade ederek konuşmasına başlayan Dr. Fahri Demir, bunlardan birincisinin kişinin bizzat kendi maliyle kurduğu vakıflar, ikincisinin de kurumlar aracılığıyla kurulan vakıflar olduğunu; bunlardan birinci gruptakilerin sivil toplum örgütü,

ikinci gruptakilerin de kurum vakfı olduklarını söyledi.

Sabancı Vakfı ve Koç Vakfının birinci gruba örnek olarak verilebileceğini belirten Dr. Fahri Demir, gerçek manada bu vakıfların sivil toplum kuruluşu olduğunu ifade etti.

İkinci grupta ele aldığı vakıflara örnek olarak da Silahlı Kuvvetler Vakfı, Millî Eğitim Vakfı, Nüfus Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfını gösteren Demir, bunların öz sivil toplum kuruluşu olmayıp, kurum vakfı oldukları üzerinde durdu.

Dünya standartlarına bakıldığında Diyanetin de bir sivil toplum kuruluşu olduğunu, kurum vakfı derken aidiyet meselesini ön plana aldığını belirten Dr. Fahri Demir, "Burada biz Diyanet İşleri Başkanlığının yardımcı birimi gibi kendimizi hissetmeliyiz. Bağımsız bir sivil toplum kuruluşu diye kendimizi

hissetme hakkına sahip değiliz diye bunu tekrarlar arz etmeye çalışıyorum; mazur görün. Ama, burada bir şey daha var, sadece Türkiye Diyanet Vakfı değil, Diyanet İşleri Başkanlığı da bizzat, kendisi dünya standartlarına baktığımız zaman, sivil toplum kuruluşudur; çünkü, o din kuruluşudur. Eğer Türkiye'ye mahsus şartlar içinde devlet onu trilyonlarla finanse ediyorsa, bu, bunun sivil toplum kuruluşu olduğunu göğelemez. Çünkü, o din kuruluşudur; devlet ona müdahale etmez." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının dünyanın her tarafına tesiri yayılmış büyük bir Vakıf olduğuna işaret eden Fahri Demir, bu büyük Vakfın, büyüklüğü ölçüsünde sorumlu bir şekilde yönetilmesinin gerektiğini sözlerine ekledi.

PROF. DR. ALİ BARDAKOĞLU

Kurumun ve yapılan hizmetlerin eleştirilmesinden, daha iyi öneriler getirilmesinden mutluluk duyacağını ifade eden Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, "Çünkü, biz geliştirerek hizmetlerimizi götüreceğiz. Yapılan her olumlu katkı bizim için yeni bir açılmıdır, yeni bir ufuktur. Hatta imkânım olsa, profesyonel bir entelektüel denetim şirketiyle anlaşırım ve devamlı kendimizi eleştirmesine imkân hazırlarım. Kendi içimizde

yaptığımız her olumlu görüş, her olumlu katkı, eleştiri, getirilen öneri bizim için yeni anlamlar taşıyor. Bizim hizmetlerimize ufuk tutuyor. Ancak, ben başlangıçta bu eleştirileri kesmek için değil de, ileriye matuf hedeflerimizin daha önemli olduğunu vurgulamak için istikbale baktığımızı söyledim. Ben, Diyanetin, bu kurumda çalışan arkadaşların kendi içinde, kendi dünyalarındaki sorunları konuştukça çözebilecekleri değil, konuştukça bu sıkıntıların artacağı gibi bir karamsarlığa da sahip olduğum için, bu tür sözleri uzatmayı ve geçmişe ilişkin değerlendirmeleri derinleştirmeyi şahsen kısmî yararlılıkla kabul ediyorum." dedi.

Yayın faaliyetinin, bütün ilmi çalışmaların ve bilgi üretim faaliyetlerinin hem Diyanet için hem de Diyanet Vakfı için son derece önemli olduğuna işaret eden Prof. Dr. Ali Bardakoğlu "Bu konuda, yani önümüzdeki dönemde en

önemli hedeflerimizden birisi, Diyanet Vakfının yayın faaliyetlerinin daha kapsamlı ve Türkiye'nin ve Türkiye dışındaki din daşlarımızın, soydaşlarımızın, hatta bütün İslamın yeni yüzünü görmek isteyen diğer din mensuplarının hepsine birden hitap eden yayınlar haline gelmesini arzu ediyorum. Geleceğe ait konuşacağımız çok şey var; hatta gönlüm arzu ediyor ki, bu genel kurullarımız, bizim aynı zamanda bu geleceği ortaklaşa inşa edebileceğimiz, sorunları konuşabileceğimiz aynı zamanda ilmi, entelektüel bir oturuma, bir panele, bir sempozyuma da dönüşsün ve biz hep birbirimize, bugüne kadar neleri yaptık, yarına ne götürmeliyiz, ne taşmalıyız; bunu konuştuğumuz, bunu tartıştığımız ve hep birbirimize ışık tuttuğumuz faydalı toplantılar haline gelsin." dedi.

Yayın faaliyetlerini, bilgi üretim faaliyetlerini ve hizmetleri

sağlıklı, doğru ve çağdaş dünyaya anlamlı olabilen bir kıvama, bir niteliğe kavuşturmak zorunda olduklarını vurgulayan Ali Bardakoğlu "Hem sağlıklı bilgi üretmek hem ürettiğimiz bilginin anlamlı, faydalı ve günümüz insanlarına bir katkı sağlayan kıvama gelmesi bizim önemli bir hedefimiz." dedi.

Öğütlerden ve eleştirilerden ders alarak yarınların Türkiye'sini inşa etmek zorunda olduklarını belirten Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, Türkiye Diyanet Vakfı imkanlarının doğru yerde ve şekilde değerlendirilmesi gerektiği dikkat çekerek "Türkiye Diyanet Vakfı, hem isminde Türkiye var, Türkiye şartlarında, Türkiye'nin kanunlarına, mevzuatına, laik Cumhuriyetin esaslarına uygun olarak, ki o bizler için kazanımdır; hem diyanettir, diyanîdir, ahlakîdir, insanîdir, vicdanîdir. Sadece şekille, kuru kalıpla yetinemez hem de vakıftır, tüyü bitmemiş insanların hakkı vardır, onların son kuruşuna kadar doğru yerde, doğru şekilde, amaca uygun şekilde harcanması lazım. Buna herkesin aynı şekilde özen göstermesi gerekiyor. Ben şahsen o sorumluluğu duyuyorum. Arkadaşlarımdan da bundan böyle duyduğu ve duyacağı kanaatindeyim. Zaten, herhalde birlikte faaliyet göstermemizin ilk şartı, bu hizmetlerin bir hayrî hizmet olduğunun, bir vakıf hizmeti olduğunun farkına varabilmektir ve birbirimizi sevebilmektir. Bu itibarla, arkadaşlarımdan eleştirilerine, katkılarına, tekliflerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Yarınlar için daha mutlu, sevgi dolu, kardeşlik dolu ve insanlığa yeni ufuklar açan hizmetlerin olmasını diliyorum." dedi.

MÜTEVELLİ HEYETİ ve DENETİM KURULU SEÇİMİ

Yeni Mütevelli Heyeti soldan; Seyfeddin ERSOY, Mehmet BEKAROĞLU, Lütfi ŞENTÜRK, Prof. Dr. Ali BARDAKOĞLU, Prof. Dr. Bahaettin YEDİYILDIZ, Mahmut SEVGİLİ ve Hasan UYSAL.

Yapılan müzakerelerin ardından Mütevelli Heyeti ve Denetim Kurulu seçimlerine geçildi yapılan seçimler sonucunda

Mütevelli Heyet asil üyeliklerine;

- **Lütfi ŞENTÜRK**
DİB Emekli Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi
- **Prof. Dr. Bahaettin YEDİYILDIZ**
Hacettepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi
- **Mahmut SEVGİLİ**
Çankırı İl Müftüsü
- **Seyfeddin ERSOY**
DİB Hac Dairesi Başkanı
- **Mehmet BEKAROĞLU**
DİB Din Hizmetleri Dairesi Başkanı
- **Hasan UYSAL**
DİB Emekli Başmüfettişi

Mütevelli Heyeti Yedek Üyeliklerine;

- Sinan CİHAN
- Mehmet Cemal SEBUK

Denetleme Kurulu Asil Üyeliklerine;

- Hasan TAŞALTIN
- Rüştü İNAN
- Dr. Fahri DEMİR

Denetleme Kurulu Yedek Üyeliklerine ise;

- Mustafa KARAHAN
- Osman ŞARKLI

seçildiler.

DR. LÜTFİ DOĞAN

Cenaze hizmetleri konusuna değinen ve Türkiye Diyanet Vakfının bu alanda yurtdışında olduğu gibi yurtiçinde de hizmetler üretmesi gerektiğine dikkat çeken Dr. Lütfi Doğan, "Türkiye Diyanet Vakfı, yalnız buradaki değil, Batıda, Avrupa'da, bütün dünyada yaşayan Türk Müslümanlarının her türlü gereksinimleri arasında, dünyalarını değiştirdikleri zaman nereye gidecekleri hakkında yardımcı oluyor. Bunu ben gıpta ile Almanya'da, Hollanda'da gördüm. Türkiye Diyanet Vakfı, Hollanda'da, Almanya'da yaptığı gibi, dünyasını değişenleri köyüne kadar götürdüğü gibi, Ankara'da, Mersin'de, Adana'da; o büyük mezarlıklarda, Ege'nin mezarlıklarında, dışarıda yaptığı hizmeti yapmak için bir te-

şebbüse geçmesi lazım. Burada da Cenaze Fonunun yararlı olacağına inanıyorum. Yeni Mütevelli Heyeti şayet bunu yaparsa, hakikaten Türkiye'de bir köşede kalmış çok önemli bir işi yapmış olur. Belki Vakfın işi biraz ağırlaşır ama, bilmiyorum müftülerimiz, imamlarımız da destek olur. Din hizmetlilerine, özellikle Diyanetin denetiminde olmayan mezarlık mescitlerine yeni bir düzenleme getirilsin." dedi.

Diyanet Vakfının çıkardığı yayınlarda belli ilkeleri ortaya koymasının gerekli olduğunu vurgulayan Dr. Lütfi Doğan "Vakfı; yayınlarımızın ilkesi nasıl olacak" demeli. İdeolojik olarak hiçbir ideolojinin burada yeri yok. Din, imandır, ideoloji değildir. Vakıf, ideoloji yaptığı zaman yanlış yapmış olur. Yapılan büyük faziletli işleri korumak için, onları muhakkak ilkeye bağlamak gerekir." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfına bağışta bulunanlar ve sıkıntı içinde olanlarla ilgilenmek için Diyanet Vakfının personel kısmında sosyal hizmetlilik adı altında bir grubun kurulmasına işaret eden Dr. Lütfi Doğan, ihtisas isteyen hususlar için de Vakfın bir Danışma Kurulu oluşturması temennisinde bulundu.

YAKUP ÜSTÜN

1975 yılında kurulan Türkiye Diyanet Vakfının bugüne kadar önemli hizmetler gerçekleştirdiğini ve büyük bir itibar kazandığını belirten Yakup Üstün, bu itibarı ayakta tutmak gerektiğine dikkat çe-

kerek "Devletimiz ve milletimiz tarafından Diyanet Vakfımız çok büyük bir itimada ve itibara mazhar oldu. Çünkü biz ne yapıyorsak, milletimiz için, devletimiz için yaptık. Bu itibarı ayakta tutmalıyız. Çünkü, itibar denilen şey, güç kazanılır, fakat çok çabuk sarf edilir, kaybolur gider. Bunun için diyorum ki: Bu Vakfımızın vizyonunu biraz elden geçirmeliyiz, düzeltmeliyiz. Yeni arkadaşlarımız, yeni Mütevelli Heyetimiz bunun için gayret etmelidir." dedi.

Vakfın gayrimenkul bağışı kabul ederken şartlı bağışlarda daha dikkatli olması gerektiğini ve şartlı kabul edilen bağışların en

kısa sürede yerine getirilmesini isteyen Yakup Üstün, şartlı bağışlarda şartların gecikmesi durumunda vakfedenlerin üzüldüğünü ve darıldığını söyledi.

Diyanet İşleri Başkanlığını bir yaygın eğitim kurumu olarak gördüğünü, halkı eğiten Diyanet teşkilatında görevli imamların da daha fazla eğitime tabi tutulması gerektiğini belirten Yakup Üstün, "Eğitim kurumu dediğimiz zaman, bir taraftan halkı eğitirken, bir taraftan da kendi personelinin eğiten, yetiştiren bir mekanizma şarttır. Bu, olmazsa olmaz. Şimdi, bizim Vakfımızın Seneinde diyor ki: "Diyanet hizmetlerini desteklemek"... Ben, destekten, her şeyden önce eğitim hizmetlerinin desteklenmesi şeklinde anlıyorum. Din görevlilerini Diyanet Teşkilatı kadrolarına almadan evvel, birtakım kurslar tertip etmek suretiyle bu eğitim merkezlerimiz gürül gürül çalışmalı, Vakfın neyi varsa, ne imkânı varsa, onun en çok miktarını bu eğitim hizmetlerine aktarmalıdır. Devletimizin bize verdiği, vereceği bellidir. Zaten devletimiz bol bol para vermiş olsaydı, o günlerde bu Vakfı kuralım diye uğraşıp durmazdık. Onun için, Diyanet Vakfına, elimiz, gönülümüz gibi, kendi malımız gibi, canımız gibi sahip çıkmalıyız. Bu Vakfı zaafa uğratacak, itibardan düşürecek şeylerden kaçınmalıyız ve Vakfın gelirlerini azamî ölçüde Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin eğitimi için özellikle, birinci derecede, kullanmalıyız. Tabii, Türkiye Cumhuriyetlerinde, şurada, burada eğitim hizmetlerine verdiğimiz birtakım yardımlar, destekler var, onu küçümsemiyorum, o çok güzel. Ama, Diyaneti kurtarmanın yolu buradan geçiyor." dedi.

**DOÇ. DR.
MEHMET GÖRMEZ**

Vakıfçılığın riskli ve büyük bir iş olduğunu, bu nedenle hizmetleri ifa ederken çok hassas davranılması gerektiğine dikkat çeken Doç.Dr. Mehmet Görmez "Bizim en büyük vazifemiz, bunu açıklıkla ifade etmek isterim, Muhterem Başkanımızın rehberliğinde, mesai arkadaşlarımızla birlikte, sizlere hayrî halef olmaktır. Öyle zannediyorum ki, asıl mecburi hizmetimizi de bu şekilde yerine getirmiş olacağız. Ancak, takdir edersiniz ki, Vakıfçılığın pek çok yönü var. Hem çok büyük bir iş, ama riski de büyüktür. Rahmetli

Nurettin Topçu'dan öğrendiğim bir cümle vardır; din hizmetinde hep hatırlamışımdır, der ki: "Ahi-ret sermayesi ile dünyalık elde etmek her babayiğidin kârı değildir" Cenab-ı Hak, bu topluluğu, bu topluluğun çocuklarını böyle bir musibetten muhafaza etsin diye dua etmek düşer bizlere sadece." dedi.

Diyanet Vakfının yayın faaliyetlerini yakından takip ettiğini bu yayınların insanlığın kültür ve medeniyet hayatına önemli katkılar sağladığını belirten Mehmet Görmez "Diyanet Vakfının en çok takip ettiğim çalışması, yayın faaliyetleridir ve yayın faaliyetleri sadece Diyanet İşleri Başkanlığına değil, Türkiye'nin, hatta insanlığın kültür ve medeniyet çalışmalarına çok büyük katkısı olmuştur. Bütün hocalarım bunları ifade ettiler. Sadece dinî yayınlar değil, aynı zamanda dinle birlikte, kültür, tarih ve medeniyete katkıları olmuştur. Ben, iyi bir okuyucu olarak, bir akademisyen olarak o çalışmalarını gün ve gün takip ediyordum." dedi.

MEHMET ÖZLEN

Vakıf, birlik ve beraberlik unsurlarına vurgu yapan bir şiir okudu.

Ne ümitlerle vakıf kuruldu
Kuranlara selam-kelam olsun.
Diyanet güldü ve huzur buldu.
Yaşatanlara hep duam olsun.

Nice-nice eser vücut buldu
Bu yükseliş niçin durduruldu?
Sevgi, saygı, edep; bir usuldü
Neden, niçin bu kural bozuldu?

Kelam içinde "vav" harf-i atıf
Kapı, pencere, taban ve's-sekif
Kork vavlardan Allah mülkü vakıf
Kahretme, ifrada düşme ve-kıf.

Ben-sen'den vazgeç aşırı gitme
Bindiğin bir dalı kırıp kesme
Bahile, aduvve fırsat verme
Bu yol Hakkın yoludur vazgeçme

Dar-ı Ukbada divan kurulur;
Derdest hesap, elbette sorulur
Özlen, yanar tutuşur, kahrolur
Haydi gel, inat etme, ne olur.

NİYAZİ BALOĞLU

Diyanet Vakfının kuruluş amacının ağırlıklı konusunun kültür ve eğitim olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Niyazi Baloğlu "Vakfın tüzüğünden bunu anlıyoruz ve Diyanet İşleri Başkanlığının hizmetlerini desteklemek, halkı din konusunda aydınlatmak Vakfın birinci görevidir. Vakfımızın kültürel hizmetleri iki yönde devam etmektedir. Bir, Diyanet İşleri Başkanlığının eğitim ve benzeri kültürel hizmetlerini desteklemek. İkincisi de, kültür alanında ortaya koyduğu kendi hiz-

metleriyle, neşriyatıyla, kitaplarıyla bu hizmeti yürütmektedir." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının 350'ye yaklaşan çeşitli sahalardaki dinî, kültürel ve sosyal konuları içeren kitaplarının ülkemizde aranan kitaplar cinsinden olduğunu vurgulayan Niyazi Baloğlu "Ancak, bu yayınlarımızı, bu kitaplarımızı biz ülkemizin bütün insanına maalesef arz edemiyoruz. Burada bir eksikliğimiz var. Bu eksikliğimiz şu: Yayınevleri vasıtasıyla halkımıza ulaşmaya çalışıyoruz. Bu yayınevlerimizin adedi Türkiye genelinde 15 civarındadır. Önceki Yönetim Kurulu üyeleri arkadaşlarımız, iki sene, üç sene önceki Yönetim Kurulunda, Mütevelli Heyetinde bulunan arkadaşlarımızın bir karar halinde değil ama, prensip kararları vardı aralarında; Türkiyemizde nerede üniversite varsa, orada bir kitapevi açma tarzında çalışma başlatmışlardı. Bu çalışmalar, maalesef durdu." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının kitapları piyasaya arz ederken kar amacı gütmemesi gerektiğini, bu alanda yapı-

lan hizmetin bir kültür hizmeti olduğunu söyleyen Baloğlu, bir an önce kitapların halkımıza arzı için çalışmaların gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtti.

Üniversiteler ve kitap yazarları ile Türkiye Diyanet Vakfının Yayın Kurulu ve Yayın Müdürlüğü arasındaki diyalogun en kısa zamanda sağlanması gerektiğini ve yayınevleri sayısının çoğaltılmasının elzem olduğuna vurgu yapan Niyazi Baloğlu "Yayın konusunda ilçelerde çareler aranması lazım, üniversite bulunan yerlere kitapevlerinin tekrar açılması faaliyetinin başlatılması lazım, yayın adedinin fazlaştırılması lazım, yabancı dilde neşriyatın fazlaştırılması lazım. Bunlar çeşitli olabilirler; halka yönelik, din görevlilerine yönelik, kültür amaçlı olanlar olabilir... İnşallah bunları gelecek zaman içerisinde Mütevelli Heyetine seçilen arkadaşlarımız ayrı ayrı programlarlar. Biz de kendilerine, imkânlarımız ölçüsünde yardımcı olmaya çalışırız." dedi.

MEHMET KERVANCI

Türkiye Diyanet Vakfının vazgeçilmez bir kurum olduğunu belirterek sözlerine başlayan Mehmet Kervancı, bu özelliğinin korunarak hizmetlerin devam etmesi gerektiğini söyledi.

Yayınlanan kitapların mahiyeti ve değerlendirilmesi konusunda geçmişte çok ciddi rahatsızlıklarla karşılaştıklarını belirten Mehmet Kervancı, kitap yasaklamanın yanlış olduğuna değinerek "Herkes düşün-

düğünü rahatlıkla söylemelidir. Diyanet Vakfı veya Diyanet, yayın yaparken, bence kitapları incelerken bilgi yanlışlığı düzeltilmeli, bilgi yanlışlıklarına mani olunmalı. Ama, düşünceye mücadele edilmelidir. Aksi takdirde, fikir gelişmesi sağlanamaz." dedi

Türkiye Diyanet Vakfı hizmetlerinin belirli sahalarda netleşmesi gerektiğini ve belirli sahalarda yoğunlaşmanın yararlı olacağı kanaatinde olduğunu belirten Kervancı, "Mesela, okuyuculuk hizmeti, sağlık hizmetleri, üniversite, yayın hizmeti ve kültürel hizmetler; özellikle Türkiye Diyanet Vakfının vazgeçilmez hizmetlerinden olmalıdır." dedi.

Din ile entelektüelin barıştırılması için önemli çalışmalar gerçekleştirilmesi gerektiğine vurgu yapan Mehmet Kervancı, "Diyanet ve Vakıf olarak yapacağımız önemli işlerden biri de, dinle entelektüeli barıştırmaktır. Avrupa'da, bizde olduğu gibi, İslam âleminde olduğu gibi, dinî problemler

yoktur. Çünkü Avrupa'da dinî konularla aristokrasi meşgul oluyor, entelektüeller meşgul oluyor. Ama, bugün bizde, entelektüellerde, bazı istisnalar tabii bir tarafa bırakılırsa, bir kaçış vardır. İnsanlar din hakkında bir şeyler ifade etmenin korkusu içindedirler. Neden? Kanaatim odur ki, tabii bizde dinin yanlış anlaşılması ve maalesef dinî bilmeyenlere çok yanlış takdim edilmesi sebebiyle, dinden bir korku meydana gelmiştir ve bir irtica paranoyası endişesi mevcuttur. Türkiye'de dinî hizmetleri, gazete köşe yazarları, şunlar, bunlar değil, Diyanet İşleri Başkanlığı, camianın içinde olan ilahiyat fakülteleri, böylece Türkiye Diyanet Vakfı gibi kurumlar şekillendirmelidir. Onlar fikir üretmelidir, o fikirler, dikkat edilir hale gelmelidir. Bunu yaparken de; kanaatim odur ki, Türkiye Diyanet Vakfına, Diyanet İşleri Başkanlığımızla birlikte çok önemli görevler düşmektedir." dedi.

DR. FAHRİ DEMİR

Vakfın yayınları konusundaki görüşlerini belirten Dr. Fahri Demir Vakıf yayınlarının yayınlanmadan önce çok dikkatli bir şekilde ince-

lenmesi gerektiğini ifade ederek, “Kendi kendimizi tenkit etmezsek, kendi eksikimizi görmezsek hiçbir yere varamayız.” dedi.

DİYAM konusuna da değinen Dr. Fahri Demir “Ben DİYAM’a olumlu yaklaşılmasını düşünüyorum; çünkü, bu bir ihtiyaç. Ama tarzını beğenmiyorsak güzelleştirelim. Mahiyetini bilmiyorum ama, bu büyük bir ihtiyaç. Araştırma merkezi kadar büyük bir ihtiyaç. İSAM nasıl bir ihtiyaç ise, Diyanet Araştırma Merkezi de bu kadar ihtiyaçtır; ama, buna şekil verebiliriz, ruh verebiliriz, yön verebiliriz diye düşünüyorum.” dedi.

KEMAL GÜRAN

İl şubelerinde sıkıntıların başgöstermemesi için bölge toplantıları düzenlenmesi ve mali mevzuat hakkında şube temsilcilerinin bilgilendirilmeleri gerektiğini söyleyen Kemal Güran “Diyanet İşleri Başkanlığımızın yapacağı il ve ilçe

müftülerinin katılacağı bölge toplantılarında, mutlaka Vakıf temsilcisi arkadaşlarımız da, teknik elemanlar da bulunmalı ve bu teknik elemanlar aracılığıyla il ve ilçe şube başkanlarımız tabi bulundukları malî mevzuat bakımından çok ciddi suretle uyarılmalıdır. Bu, Mütevelli Heyetin dikkatle üzerinde durması gereken bir görevdir. Bu benim bir temennimdir. Malumalınız, her konuda eğitim ve uyarı son derece önemlidir. Eğer bu eğitim ve uyarı görevini merkez teşkilatımız, Mütevelli Heyetimiz yapmazsa, il ve ilçe şubelerindeki arkadaşlarımız bazı beklenmeyen zaafılar gösterebilirler, sıkıntıya girebilirler, kendilerini sıkıntıya sokabilirler.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının İslam dünyasında bugüne kadar başardığı en büyük işlerden birisinin, İslam Ansiklopedisi olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Prof. Dr. Avni İlhan yapılan bazı yanlışlıklar neticesinde abone sayısının düştüğünden şikayet ederek “Ne yazık, burada bazı yanlışlar yaptık ve bu İslam Ansiklopedisi yönündeki gidişte frenlemeler oldu. Değerli arkadaşlarım, İslam Ansiklopedisi bizim yüzakımızdır. İslam Ansiklopedisi gibi, şu ana kadar İslam dünyasında kendi elemanlarımızın, âlimlerimizin telif ettiği, kendi kültürümüzü dile getirdiği bir başka eser yok. Bu yüzakımıza neden sahip çıkmıyoruz? Burada maddî hesaplar olmaz. Allah rızası için, eğer ilerleyeceksek, kitaptan başka, okumadan başka neyle ilerleyeceğiz? Bunun yolu yok. O zaman ne olur, yeni Yönetimden, bu işin zaten bayraktarı olan Muhterem Hocamız buna gereken ehemmiyeti verecektir. Yeni Yönetim Kurulu da kendisini bu noktada desteklemelidir. Mutlaka bu ansiklopediye daha candan bir ilgi gösterilmeli, eski hızı kazandırılmalıdır. İşin sonuna gelinmiştir ve bu iş bitirilmeli, ondan sonra da İslam dünyasına bu zaten kendiliğinden açılacaktır.” dedi.

Prof. Dr. Avni İlhan konuşmasının sonunda müftülerin, vaizlerin, imamların, çeşitli hocaların ve Vakıf malını kullananların Vakıf malını kullanırken çok dikkatli olması gerektiğine dikkat çekerek, kongreyi kapattı.

Kapanış

PROF. DR. AVNİ İLHAN

22. Kitap ve Kültür Fuarı

“Kitaplar bir miras hazinesi, bir miras zenginliğidir.”

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Ramazan ayının manevi iklimi altında düzenlenen 22. Kitap ve Kültür Fuarı; 27 Ekim’de İstanbul Sultahmet Camii avlusunda, 31 Ekim’de de Ankara Kocatepe Camii avlusunda, düzenlenen bir törenle açıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı, düzenlemiş olduğu kitap ve kültür fuarında, kitapla okuyucuyu buluşturarak ilim, kültür ve medeniyet hayatımıza katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

Birincisi 1983 yılında Ankara’da düzenlenen ve yayıncılar ile halkımız tarafından büyük ilgi gösterilen kitap ve kültür fuarı, 22 yıldır aralıksız olarak sürdürülmüş ve bir gelecek halinde bugünkü seviyeye ulaşmıştır.

Bu yıl Ankara’da 31 Ekim - 22 Kasım, İstanbul’da 27 Ekim - 22 Kasım tarihleri arasında 22. si düzenlenen kitap ve kültür fuarı-

na Ankara’da 95, İstanbul’da ise 135 yayınevi iştirak etti. Hergün saat 10.00 - 22.00 arası açık olan fuarda, yayıncılar okuyuculara önemli oranlarda indirimli satışlar yaptı. Ayrıca Ankara’da bu münasebetle fuar alanının içerisinde Geleneksel Türk-İslâm Sanatları Sergisi de açıldı.

22. kitap ve kültür fuarının açılışı münasebetiyle Kocatepe Camii avlusunda düzenlenen törene Devlet Bakanı Beşir Atalay, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, milletvekilleri Resul Tosun, Akif Güllü, Mehmet Ali Bulut, Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok, Yenimahalle Belediye Başkanı Abdurrahman Oğultürk ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Vakfımız Genel Müdürü A. İhsan Sarımert tören münasebetiyle bir konuşma yaptı.

A. İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Türkiye Diyanet Vakfı'nın bir gelenek haline getirdiği kitap ve kültür fuarının 22. sini açmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek konuşmasına başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü A. İhsan Sarımert "Türkiye Diyanet Vakfı olarak; artık bir gelenek haline gelen kitap ve kültür fuarları vesilesiyle insanlarımızı kitapla buluşturmanın, ilim, kitap, kültür sofrası kurmanın verdiği hazla bu güzel atmosferin oluşmasından dolayı gururluyuz, sevinçliyiz." dedi.

Sosyal, kültürel ve bilimsel değerlerin gelecek kuşaklara taşınmasında kitapların vazgeçilmez bir yapıya sahip olduğunu vurgulayan A. İhsan Sarımert "İnsanoğlunun varoluşundan bugüne kadar edindiği tüm sosyal, kültürel ve bilimsel değerleri sonraki kuşaklara ve günümüze kadar taşıyabilmesindeki en sağlıklı ve etkili araç kitap ve benzeri yayınlardır. Kitaba ve yayıncılığa önem veren toplumlar geçmişten geleceğe uzanan bu köprüler vasıtasıyla daha büyük ve daha güçlü

uygarlıklar oluşturmuşlar, diğerleri ise tarihin karanlıklarında yok olup, unutulup gitmişlerdir." dedi.

Kendini yenileyen ve gelişime ayak uyduran toplumlarda kitabın etkin rol üstlendiğini vurgulayan A. İhsan Sarımert "Bugün, kendini yenileyebilen ve çağın gelişmeleri ile kendi toplumunun gerekleri arasında denge kurabilmiş pekçok ülkede kitap ve okumanın toplumsal yaşam sürecinde etkin olduğu bilinmektedir.

Kitap; tecrübe, bilgi ve birikimi, daha geniş kesimler ile sonraki kuşaklara taşıyan vazgeçilmesi mümkün olmayan bir unsurdur.

Kitap; kültürün dün de, bugün de, yarın da tek taşıyıcısıdır.

Kültürün, bilginin; üsluplu yaşama tarzı, haysiyetli bir üst-kimlik oluşturabilmenin, "kemâle ermenin" vazgeçilmez ana kaynağının yazılı kültür, yani "kitap" olduğuna inanıyorum.

Çünkü, insanı "terbiye eden" ve ona azgınlıkları dizginleme, maddeden bağımsız düşünebilme melekesi kazandıran; onu "varlığın mahiyeti" hakkında bilgi sahibi kılan yazılı kültürdür/kitaplardır." dedi.

Kitabın kendine güvenini yitirmemesi gerektiğini belirten A. İhsan Sarımert kitabın muhtevasının önemli olduğunu vurgulayarak "Dünya tecrübelerinin bize öğrettiği gerçek şudur: Kitabın istikbalini, kitap yayıncılığıyla medya arasındaki ilişkilerden daha çok bizzat kitabın kendi muhtevası belirliyor. Çünkü kültürün

gerçek taşıyıcısı hâlen kitaptır. Bu amaçla kitap kendine güveni yitirmemelidir. Yayıncılık için asıl tehlike kitabın vereceği mesajın muhtevasını kaybetmesi tehlikesidir. Buradaki muhteva kavramıyla insanın manevî-duygusal cephesine ve millî kültür olgusuna vurgu yapmak istiyorum.” dedi.

Ülkemizdeki kitap ve makale sayısının azlığına dikkat çeken A. İhsan Sarımerit “Türkiyemizi dünya ülkeleri ile kıyaslamaya kalktığımızda yayınlanan kitap ve makale sayısı bakımından çok gerilerde olduğumuz görülecektir. Kitaptan ve okumadan uzaklaşan bir cemiyetin, bilimi ve bilimin sağlayacağı aklın aydınlığını bulamayacağı apaçık ortadadır.” dedi.

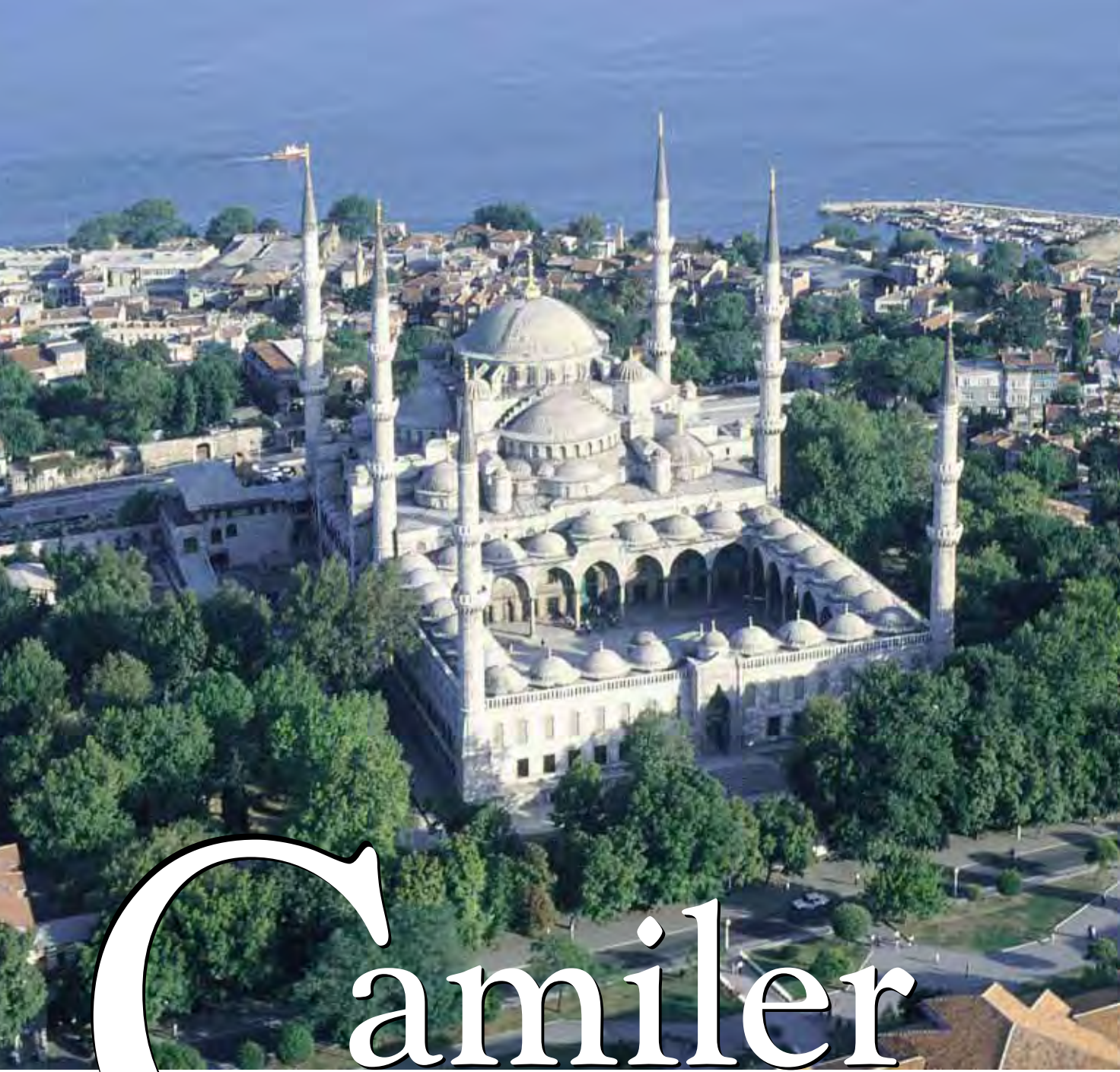
Fuarların yayıncı ile okuyucuyu buluşturması açısından önemli olduğunu belirten A. İhsan Sarımerit “Bugün iletişim teknolojisindeki baş döndürücü gelişme ve ilerlemeler, yaşamın pekçok alanında insanoğlunu ve toplumları çevrelemektedir. Bu gelişmeden her alan etkilenirse de, bunların başında yayıncılık gelmektedir. Yayıncıları ve yayıncı ile okuyucuyu buluşturması dikkate alın-

dığında; kitap fuarlarının okur, yayıncı ve yazar açısından yararları sayılamayacak kadar çoktur. Bu meyanda şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki bu ve benzeri fuarlar yayın dünyasının nefes alıp verdiği yerler olarak öne çıkmaktadır.” dedi.

22. Kitap ve Kültür Fuarının açılışı Devlet Bakanı Beşir Atalay tarafından yapıldı. ■

*İnsanoğlunun
varoluşundan bugüne kadar
edindiği tüm sosyal,
kültürel ve bilimsel değerleri
sonraki kuşaklara ve
günümüze kadar taşıyabilmesindeki
en sağlıklı ve etkili araç
kitaptır.*

Camiler Haftası

“Allah’ın mescitlerini ancak Allah’a ve
ahiret gününe iman eden,
namazı dosdoğru kılan,
zekatı veren ve
Allah’tan başkasından korkmayan
kimseler imar eder.” Tevbe: 18

Görevlileri Haftası" olarak kutlanmaya başlandı.

Hafta münasebetiyle il ve ilçe müftülüklerince mahallinde panel ve konferanslar düzenlenmekte, bütün camilerin yıllık bakım ve onarımları yapılmakta, camilerdeki eksiklikler imkanlar ölçüsünde giderilmeye çalışılmaktadır.

01-07 Ekim 2003 tarihleri arasında tüm ülke genelinde ve yurtdışında çeşitli etkinliklerle kutlanan "Camiler ve Din Görevlileri Haftası"nın açılış töreni 01 Ekim 2003 Çarşamba günü Koca-

tepe Camii konferans salonunda yapıldı.

Törene Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, Diyanet İşleri Eski Başkanı Dr. Lütfi Doğan, Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok, milletvekilleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Saygı duruşu, İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim okunmasıyla başlayan törende Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu ve Dr. Lütfi Doğan birer konuşma yaptılar.

Tören konuşmalarını müteakip Cumhuriyet dönemi camileri fotoğraf sergisinin açılışı yapıldı.

Camilerin dini ve milli kültürümüzdeki yerinin ortaya konması, günümüzde bu hususta gelinen noktanın tespiti, bundan böyle yapılması gereken hususların müzakeresine zemin hazırlamak maksadıyla 1986 yılından itibaren her yıl Ekim ayının ilk haftası Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından "Camiler Haftası" olarak kutlanmaktadır. Bu yıldan itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından bu hafta "Camiler ve Din

Prof. Dr. Ali BARDAKOĞLU
Diyanet İşleri Başkanı

Birlik ve beraberliğimizin sembolü olan camilerimizin imarını, fonksiyonlarını, ferdi ve toplumsal hayatımızdaki yerini ve önemini daha iyi ortaya koyabilmek, yeni yetişen nesillerimiz üzerinde cami ve mescitler hakkında kalıcı izler bırakabilmek için kutladığımız bu haftanın, açılış törenine iştirakinizden dolayı teşekkür ediyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli davetliler; 1986 yılından beri Ekim ayının ilk haftasını "Camiler Haftası olarak" kutlayan Diyanet İşleri Başkanlığımız, bu yıldan itibaren "Camiler ve Din Görevlileri Haftası" olarak kutlayacaktır.

Haftanın insanlarımız, camilerimiz ve bu mekanlarda toplumumuza din hizmeti veren din görevlilerimiz için, hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyor ve bu haftanın; amacına uygun olarak bilgilendirme, sosyal aktiviteler, ziyaretler, mabetlerimizin ihtiyaç ve eksikliklerinin giderilmesi için güzel hizmetlerle dolu dolu geçmesini diliyorum.

Dinler birey için varoluşsal bir ihtiyaç olduğu kadar toplumsal yaşamın da bir gereği ve vazgeçilmez unsurudur. Yeryüzünde ibadet etme ve bu ibadetleri yerine getirmek için mabet inşa etme ilk insan Hz.

Adem ile başlamıştır. İslam literatüründe ibadet mekanları; önce ibadet edilen ev anlamında Beyt , sonra secde edilen yer anlamında Mescit ve daha sonra da toplayan toplanılan yer, Allah'ın rızasını kazanmak ve hayırlı işler yapmak için bir araya gelinen mekan anlamında Cami olarak isimlendirilmiştir.

Başlangıcından bu güne kadar cami ve mescitler İslam toplumlarında ortak sağduyunun ve dindarlık bilincinin oluşumu, insanların ruhen temizlenmeleri ve hayatlarında istikamet kazanmaları, birbirleriyle kaynaşmaları ve bütünleşmeleri yönünde önemli fonksiyonlar icra etmişlerdir. Camiler, tarihin her döneminde irşat ve tebliğin merkezi olmuştur.

Hz. Peygamberin de zor, çetin, sıkıntılı ve bir o kadar da ümitli geçen Medine'ye Hicreti sırasında, üzerindeki sorumlulukları yerine getirmek için kurum olarak öncelik verdiği ve ilk inşa ettiği mekan da yine bir cami olmuştur.

Hicret sonrası Medine'de yapılan Mescid-i Nebevi de Müslümanların sadece topluca namaz kıldığı mekan değil, gönüllerin ve bütün dini-dünyevi mesailerinin odaklandığı bir merkez olmuştur.

Mescidi Nebevi İslam kardeşliğinin temellerinin atıldığı, Müslümanların sosyal hayatlarındaki ilke ve ölçülerin belirlendiği, sevgi ve saygının, itaat ve ibadetin, sınırlarının çizildiği bir yer olarak tarihe geçmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de mescitlerin Allah'ın evi olduğu ve oralarda Allah ile birlikte hiç kimseye kulluk edilmemesinin gerekliliği (Cin 18) vurgulanmış, mescitlerde Allah'ın adının anılmasına engel olan veya mescitlerin harap olmasına çalışanların büyük bir haksızlık ve zulüm içinde olduğu bildirilmiştir.

Camilerimiz, çevresine estetik güzellik kazandıran görüntüsüyle, manevi değerler kazandıran işleviyle, şerefelerden yükselen ve insan-

larımıza kendi varlık sebeplerini hatırlatan ezan sesleriyle Mescid-i Haram'ın, Mescid-i Nebevi'nin ve Mescid-i Aksa'nın birer şubeleridir.

Bu yüzden, İslam'ın temel kaynaklarında cami ve mescitlerin imarı temel din hizmetlerinden biri olarak görülmüştür. Mabetleri inşa eden kimselerin vasıfları, Kur'an-ı Kerim'de; "Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve Ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır." (Tevbe 18) şeklinde belirtilir.

Dün olduğu gibi bugün de, cami ve mescitler o mekanları inşa edenlerin iyi niyet ve dualarıyla şekillenen; insanların bilgi, ibadet ve ruh dünyalarına istikamet kazandıran; fikir, düşünce ve amellerde oluşan hataları temizlemeye vesile olan ve çevresindekilere ümit vererek çaresizlere sığınak olan yerlerdir.

Bu arada ifade etmek gerekirse, böyle ulvi mekanların yerleri ve inşası genelde ihtiyaca göre belirlenmiş ise de son yüzyılda ülkemizde yaşanan hızlı şehirleşmeye paralel olarak hamiyetli ve hayırsever vatandaşlarımız tarafından yaptırılan camilerde maalesef bazı kriterlere uyulmadığı da bilinmektedir. İhtiyaç çok yönlü olarak cevap verecek plan ve projeyi hazırlamadan, yerini, işlevini ve estetik yapısını dikkate almadan, cami veya mescit yaptırılmasının doğru olmadığını bugün daha iyi anlamış buluyoruz. Camilerimizin dış görüntüsünün, iç dizaynının ve çevre düzenin güzelleştirilmesi yönünde atacağımız her olumlu adım, insanımızın gönül dünyasında ve insanlığın medeniyet yarışında açılmış yeni umutlar ve ufuklar demektir. Din hizmetlerinin içeriği kadar camilerimizin fiziki özellikleri konusunda da yapmamız gereken önemli görevler vardır.

Toplumumuzun birlik ve huzur içinde gelişmesine ve değişik alan-

larda ortaya çıkan ihtiyaçlarına cevap vermek üzere kurulan her kurum ve kuruluş bizim için önemlidir. Camilerimiz hiçbir kurum ve kuruluşun alternatifi değildir. Asırlardan beri adeta camilerle özdeşleşmiş olan Türk milleti, dünyanın neresinde olursa olsun yurt edindiği ve göç ettiği topraklarda, nüfuslarının çokluğuna ve azlığına bakmaksızın, toplumsal ihtiyaca göre mescit ve cami yapımını ihmal etmeden günümüze kadar getirmiş ve bu anlayışını nesilden nesile aktarmasını bilmiştir.

Bu noktada bir hususun altını çizmekte fayda görüyorum. Hepimiz biliyoruz ki ülkemizin ve toplumumuzun camiye olduğu kadar, okula, hastaneye ve benzeri sosyal insani mekanlara da ihtiyacı bulunmaktadır. Görevlilerimizin, bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de ihtiyaç duyulan yerlerde, okul ve hastane yaptırmanın çok büyük sevaplar kazandıracağını vurgulayarak, vatandaşlarımızı böylesi hayri hizmetlere de yönlendireceğine ve onlara öncülük edeceğine inanıyorum.

Başlangıçtan günümüze insan, her zaman rehberliğe ihtiyaç duyan bir varlık olmuştur. İnsanın, yaratıcısına karşı kulluk bilincine ulaşabilmesi, iyi ve kötü, sevap ve günah arasında doğru tercihte bulunabil-

mesi için, doğuştan taşıdığı din duygusunun sağlıklı ve sağlam bilgiyle beslenmesi, yani din konusunda sağlıklı bilgiler edinilmesi gerekir. Bu, bireysel ve toplumsal bir ihtiyaçtır. Böyle bir ihtiyaç ancak, bilgiyi ve bilgilenmeyi rehber edinen, değişimden korkmayan, değişimden gelişemeyeceğinin farkına varan hizmet erbabı, tebliğ ve irşad dert edinmiş diyanet personeli ile karşılanabilir.

Bu nedenle, din görevlilerimizin yüklendikleri misyon ve sergiledikleri vizyon insanlarımız için çok önemlidir. Bu alanda elde edilecek başarı, eğitim seviyeleri yükseltilmiş, beşeri münasebetlerde toplumumuza öncü olacak konuma gelmiş, muhatabını anlayan ve onları dinin asli kaynaklarını esas alarak bilgilendiren, sözleri, davranışları ve samimiyetleriyle örnek bir yaşam sergileyen din görevlilerine ait olacaktır.

Hiç şüphesiz gerek alınan kurumsal tedbirlerle ve gerekse görevlilerimizin bireysel tercihlerinin bir sonucu olarak yüksek okul mezunu personelimizin sayısının hızla arttığını, daha çok okuyan, bunun sonucu olarak düşünen ve daima iyinin ve güzelin arayışı içinde bulunan görevlilerimizin başarı ile yerine getirdikleri din hizmetinin yanında, sosyal, kültürel ve hatta sportif etkinlikler-

de sergiledikleri öncü tavrı da memnuniyetle müşahade etmekteyim.

Bununla birlikte, toplumun bazı kesimlerinde kurumumuza ve personelimize karşı olumsuz bir önyargının ve kanaatin bulunduğu da biliyoruz. Böylesi önyargı ve olumsuz kanaatleri gidermek de yine sorumluluk bilincini kazanmış, düşüncelerini bilimin aydınlığına açmış, kendisini rahmet ve hizmet insanı olmaya adanmış din görevlilerimizin olumlu yaklaşımı ve artarak devam edecek başarılı çalışmaları ile mümkün olacaktır.

Camiler ve Din görevlileri haftası fikri, bir ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır. Hafta boyunca bütün müftülüklerimiz, şart ve imkanlarına göre teşkilatımızın ruhuna ve yapısına uygun programlar düzenleyerek bir takım sosyal aktiviteler gerçekleştireceklerdir. Bu hafta vesilesiyle yapılan programlarda bütün dikkatler camilerimiz ve bu ulvi mekanlarda görev yapan din görevlilerimizin meseleleri ve sorumlulukları üzerine yoğunlaşacak, bu alandaki problemler tesbit edilerek ilgili mercilere ulaştırılacak ve din hizmetleri görevinde "etkinlik ve verimlilik" esas çerçevesinde plan ve projeler geliştirilmesi üzerinde durulacaktır.

Toplumumuzda temel insani ve ahlaki değerlerin yaşamasına, toplumumuzun manen yükselmesine önemli katkılar sağlayan camilerimizin inşa ve imarında rol alan, hizmetlerine dünyevi bir karşılık beklemeden büyük fedakarlıklarda bulunan din kardeşlerimi; samimi davranış ve güler yüzleriyle gönlünü bütün insanlara açan, hikmet dolu sözleri, dinlendirici hoş sohbetleriyle büyük, küçük herkesin gönlünü kazanan ve görev mahallerinde büyük azim ve gayretle dini hizmetleri en güzel bir şekilde sunmaya gayret eden din görevlilerimizi kutluyor; gerek camilerimiz gerekse görevlilerimiz için bu haftanın hedefine ulaşmasını diliyor ve hepinize tekrar saygı ve selamlarımı sunuyorum.

Dr. Lütfi DOĞAN

Diyanet İşleri Eski Başkanı

Camiler ve din görevlileri haftasının hayırlara vesile olması temenni-
siyle konuşmasına başlayan Dr. Lütfi
Doğan İslam'ın bir bölgenin, bir kıs-
m insanların değil, bütün insanlı-
ğın güzelliği, güzel yaşantısı için Al-
lah tarafından gönderilmiş bir din
olduğunu söyledi.

İslam dininde bütün dinlerin ma-
bedlerine saygı olduğunu ifade eden
Lütfi Doğan "Hangi kutsal kitapta
başka dinlerin mabedlerine saygı

vardır? Hristiyanlıkta caminin ismi
var mıdır? Yahudiliğin hangi litera-
türünde camilere saygı hakkında bir
cümle vardır? Bunu düşünmenizi is-
tiyorum. Kur'an'ı Kerim'de camiler
dışında diğer dindarların ibadet et-
tikleri savmaalar Allah'ın adını zikre-
dilen yerler olarak gösterilmekte-
dir." dedi.

Müslüman Türklerin, bütün din-
lerin mabedlerine saygı gösterdiğini
belirten Dr. Lütfi Doğan, "Anadoluda
bizim büyük kollarımızın altında kili-
seler, çeşitleriyle savmaalar, diğer
sinagoglar tüm bütün güzelliği ile
yaşadı. Gelsin şimdi bütün dünya in-
sanları Anadolunun bu güzelliğini bir
görsün Kapadokya'da, Ege'de, Ana-
doluda; hep yan yana. Bütün insan-
lığın inancını mutlak olarak kullan-
mak isteyen Türklerin bu güzelliği-
dir." dedi.

Cumhuriyetin dine karşı olmadı-
ğını ve yepyeni bir dünya görüşü
ile geldiğini vurgulayan Dr. Lütfi Do-
ğan "Cumhuriyet dine karşı değildir.
Yalnız yepyeni bir dünya görüşü ile
gelmiştir. İnsan haklarıyla gelmiştir,
insanı yüceltmek için gelmiştir.
Onun için imam kelimesinin vaiz ke-
limesinin diğerlerinin yanında din

görevlerine verdiği bu yeni güzellik
içinde, ilk kurulan Diyanet Teşkilatı
Kanunu içinde, Hademe-i Hayrat,
iyiliğin önderleri, güzel ahlakın ön-
derleri ismini vermiştir; hayrın hiz-
metçileri. Çok şükür şimdiki aynı gö-
rüş, daha güzel bir yere geliyor, bü-
tün hizmetleri kapsayacak şekilde,
başta Diyanet İşleri Başkanı'ndan
tutun, en bütününe kadar bir keli-
meyle diyanet görevlileri ismini Diya-
net ismini alıyor." dedi.

Öğretmenlerin, diyanet görevli-
lerinin ve sanatkarların toplumların
güneşleri ve ışıkları konumunda ol-
duğunu belirten Dr. Lütfi Doğan,
"Bu ışıklar hiç sönmez. Onlar emekli
olmakla bundan vazgeçmezler.
Ölünceye kadar ve öldükten sonra
da devam eder. Tanrıdan aldıkları
nurlarla aydınlanmış kişiler öldükten
sonra da devam ederler" dedi.

Dr. Lütfi Doğan konuşmasının
sonunda Türkiye'nin kalkınması için,
inancıyla, değerleriyle sürekli gelişerek
çağı yakalayarak, ilerde Muhamme-
dilerin dünyaya nasıl bir İslam getir-
diklerini, nasıl dünyanın insanlarını
yanyana getirdiklerini sergilemek
için hoşgörölü olmanın ve çalışma-
nın gerekliliğini vurguladı. ■

C A M İ L E R

Kelime anlamı "toplayan bir araya getiren" demek olan
camiler, inananların Rableri önünde saf tuttıkları, rüküya
varıp secde ettikleri kutsal mekanlardır. Kur'an'ın ifadesi-
ne göre: "İnsanlar için inşa edilen ilk mabet Kabe'dir" (Al-i
İmran 3/96) diğer bütün camilerin ise, Kabe'nin birer şü-
besi durumunda olduğu kabul edilir.

Kur'an'da geçen "Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve ahi-
ret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekat veren ve
Allah'dan başkasından korkmayan kimseler imar eder." (Tev-
be 18) mealindeki ayet-i kerime, inananların cami yapma ve
yaşatma hususundaki gayretlerine esas teşkil etmiştir.

Bu gayretin ilk örneği, Hz. Peygamber'in Mekke'den
Medine'ye hicretinden sonra kendisinin de bizzat beden-
en yapımında çalıştığı Mescid-i Nebeviyye'nin inşası ile veril-
miş ve günümüze kadar o günkü hizmet aşkıyla devam
ede gelmiştir.

"Allah evi" diye de tanımlanan camilerin yapımı ve ya-
şatılmasında ibadet aşkı ve ruhu hakim olmuş, bu husus
insanlarca ilahi bir buyruk olarak kabul edilmiştir.

Camiler; inanan insanların her hangi bir ayırımı tabi
tutulmadan, yani sınıf farkı gözetilmeden zengin-fakir,
amir-memur bir araya geldikleri ve hayatın günlük ko-
şuşturmasından, yorgunluğundan arınıp manevi huzura
kavuştukları, bir tarağın dişleri gibi eşit oldukları yer-
lerdir.

İz bırakan mimarisiyle, minaresi ve kubbesiyle bulun-
duğu her yerde Müslümanların yaşadığına birer şahit gibi-
dir camiler...

Cemaatle kılınan namazıyla, birlikte dinlenen va'z ve
hutbesiyle birer yaygın eğitim müessesesidir camiler...

İnsanı ferdiyetçiliğe sürükleyen modernitenin karşısın-
da insanın sosyal bir varlık olma hürriyetini yaşatan en
önemli amillerdendir camiler...

Günde beş vakit: "Allah'ın En Büyük, Tek ve Bir; Hz.
Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğunu; gerçek mut-
luluğun ve kurtuluşun Allah'a ibadetle mümkün olabilece-
ğini" dünyaya ilan eden ve bir nevi "İlahi Davet" olan ezanın
meskenidir camiler...

Ramazan Ayının Fazileti

Ramazan ayı; müslümanlar için rahmet, bereket ve günahlardan kurtulmalarına vesile olan bir aydır. Sosyal dayanışma ve yardımlaşmanın pekiştiği, müslümanların birbirinin dertleriyle daha çok hemhal olduğu, toplumda sevgi ve kardeşliğin yaygınlaştığı Ramazan ayı hakkında Allah'ı Teala şöyle buyurmuştur:

"Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir." (Bakara 185)

Peygamber Efendimiz (sav) de, Ramazan ayının faziletinin önemine çokça değinmiş, müslümanların bu ayın feyzinden istifade etmelerini istemiştir. Bu hadislerden bir kaç şöyledir:

- "Allah Resulü (a.s.): "Ramazan geldiğinde Cennet kapıları açılır, Cehennem kapıları kapanır, şeytanlar da bağlanır"
- Ramazan bereket ayıdır. Allah bu ayda, günahları bağışlar, duaları kabul eder. Melekler bu aya değer verenlerle iftihar eder. Bu ayın hakkını gözetin! Ancak cehenneme gidecek olan, bu ayda rahmetten mahrum kalır.
- Ramazan ayı mübarek bir aydır. Allahü teâlâ, size Ramazan orucunu farz kıldı. O ayda rahmet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır, şeytanlar bağlanır. O ayda bir gece vardır ki, bin aydan daha kıymetlidir. O gecenin [Kadir gecesinin] hayrından mahrum kalan, her hayırdan mahrum kalmış sayılır.
- Ramazan ayında oruç tutmayı farz bilip, sevabını da Allaktan bekleyerek oruç tutanın günahları affolur.

- Ramazan ayının başı rahmet, ortası mağfiret, sonu ise, cehennemden kurtuluştur.
- Peygamberimiz bir Şaban ayının sonunda Ramazan ayına girerken ahabına hitabederek Ramazan ayının kutsiyet ve faziletini şöyle belirtmiştir:
- Ey insanlar! Yüce ve mübarek bir ayın gölgesi üzerinize bastı. O ayda bir gece vardır ki bin aydan daha hayırlıdır. Allah o ayda oruç tutmayı farz kıldı. Geceleyin ibadet yapmayı da nâfile kıldı. O ayda bir hayır işleyen kimse diğer aylarda bir farz işlemiş gibi olur. O ayda bir farz işleyen ise diğer aylarda yetmiş farz işlemiş gibi sevap alır. O, sabır ayıdır. Sabrın karşılığı ise cennettir. O, yardımlaşma ayıdır. O ayda müminin rızık bollatılır. O ayda kim bir oruçluyu iftar ettirirse bu, günahlarının bağışlanmasına ve cehennemden kurtulmasına sebep olur. Aynı zamanda oruçlunun sevabı kadar sevap verilir. Oruçlunun sevabından da hiç bir şey noksanlaşmaz. Ashab:
- "- Yâ Rasûlullah! Hepimiz oruçluyu iftar ettirecek bir şey bulamıyoruz" deyince Resûlullah (s.a.v.):

- "- Allah bu sevabı oruçluyu kuru bir hurma ile veya bir yudum su ile ya da bir yudum süt kaşığı ile iftar ettirene de verir. O öyle bir aydır ki evveli rahmet, ortası mağfiret ve sonu cehennem ateşinden kurtuluştur. O ayda köle ve hizmetçilerin yükünü hafifleten kimseyi Allah bağışlar ve cehennem ateşinden kurtarır. Ramazan ayında şu dört şeyi çokça yapınız. Bunlardan ikisini yapmakla Rabbinizi razı edersiniz, diğer ikisini yapmaktan da müstağni sayılmazsınız. Rabbinizi razı edeceğiniz iki haslet şunlardır:
- a- Allah'tan başka hiç bir ilah olmadığına şehadet getirmek.
- b- Allah'ı anıp istiğfar etmek. Müstağni olmadığınız iki haslete gelince:
- a- Allah'tan cenneti istersiniz.
- b- Cehennemden O'na sığınrsınız.
- Ümmetime Ramazanda beş haslet verilmiştir ki bunlar benden önceki hiç bir peygambere verilmemiştir:
- 1- Ramazan ayının ilk gecesi olunca Allah teâlâ ümmetime (rahmet bakışıyla) bakar. Allah her kime (rahmet bakışıyla) bakarsa, ona ebedî olarak azap etmez.
- 2- Akşamladıklarında ağızlarının kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzel olur.

- 3- Melekler her gün ve gece onlara istiğfar ederler, Allah'tan bağışlanmalarını dilerler.
- 4- Allah teâlâ cennetine emredip: "Kullarım için hazırlanıp süslen. Onların dünya meşakkatlerinden kurtulup, benim yurduma ve ih-sanıma istirahat için gelmeleri yaklaştı." buyurur.
- 5- Gecenin sonu olunca, Allah (c.c.) hepsini bağışlar. Orada bulunanlardan biri:
- "- O gece Kadir gecesi midir?" deyince: Hayır, çalışanları görmüyor musun? Onlar çalışıp işlerini bitirince kendilerine ücretleri tam olarak ödenir." buyurdu.
- Teravih namazları, iftar sofraları, okunan mukabeleler, davetler vb. davranışlar ile adeta "Sosyal Barışın"da sembolü olan Ramazan ayına milletimiz özel önem atfetmiştir. Bir yıl boyunca istemeyerek de olsa yapılan bir takım kötü davranış ve alışkanlıklar ile benzeri zaafiyetler; bu ayın girmesiyle terkedilmekte, insanımız manevi zenginliği feyz ve bereketi bol olan bir atmosfere girmektedir. Bu atmosfer insanı kötülüklerin, günahların kavurucu sıcağından; rahmet, mağfiret ve bereketin huzur veren gölgesine sığındırmakta; ve bu rahmet gölgesinde insan manevi huzur bulmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı İFTAR SOFRASI

Mü'minler için af, mağfiret, rahmet, bereket, sosyal dayanışma ve yardımlaşma ayı olan Ramazan münasebetiyle Vafımız tarafından Kocatepe Camii avlusuna kurulan iftar sofrasında hayırsever vatandaşlarımızın da katkısıyla Ramazan boyunca iftar yemeği verildi.

Dinî ve kültürel hayatımızda Ramazan ayının çok müstesna bir yeri ve önemi vardır. Ramazan ayı ferdi ve içtimai hayatımıza yeni bir aksiyon, yeni bir dinamizm ve müstesna bir ruh hali kazandırmaktadır. Bu ayın kazandırdığı manevi disiplin sebebiyle, sosyal hayatımızda düzenli bir huzur ortamı yaşanmakta, va-

tandaşlarımız adeta iyilik ve hayır yapmada bir yarış içerisine girmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı dinî ve millî şuurun kuvvetlendiği, insanların birbirlerine daha müsamahalı yaklaştığı, kardeşlik, sevgi ve hoşgörü duygularının doruk noktaya çıktığı Ramazan ayını her zamankinden daha büyük sevgi ve heyecan ortamı içerisinde idrak etmenin gerekliliğine inanmaktadır.

Eski geleneklerimizi yaşatmak, köklü bir ananenin devamı olarak, birlikte oruç açmayı ve bu hazzı toplumumuzun değişik kesimleriyle, çeşitli meslek mensuplarıyla paylaşmayı bir gelenek haline getiren Türkiye Diyanet Vakfı 1999 yılından bu yana Kocatepe Camii altında kurduğu iftar sofrasında her gün 1500'ün üzerinde vatandaşımıza iftar yemeği vermektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı her yıl olduğu gibi bu yıl da Ramazan ayı münasebetiyle Kocatepe Camii altında

yer alan kapalı ve sıcak bir mekanda her gün 1500'ün üzerinde vatandaşımıza iftar yemeği verdi. Toplumumuzun değişik kesimlerine ait bir çok vatandaşımız Ramazan boyunca Vakfımızın bu sofrasında iftarlarını yaptılar. İftar sofrasına bir çok vatandaşımız da yaptıkları katkılarla sponsor oldu.

İftar saatinde evlerine yetişemeyen vatandaşlarımız ile yardıma muhtaç vatandaşlarımızın Türkiye Diyanet Vakfı'nın iftar sofrasına gösterdiği ilgi her yıl olduğu gibi bu yıl da çok fazla oldu. Her gün uzun kuyrukların olduğu iftar sofrasında, üç çeşit yemek ikram edildi. ■

Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyeleri iftar yemeğine katılarak vatandaşlarla iftar ettiler.

Türkiye Diyanet Vakfı

KADIN KOLLARI

Yeni Faaliyet Dönemine Başladı

1996 yılında kurulan Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları, 2003-2004 faaliyet dönemine 11 Ekim 2003 Cumartesi günü Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlenen bir törenle başladı.

Törene Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu, Vatikan Büyükelçisi Edmond Farhat, T.B.M.M. Başkanının eşi Münevver ARINÇ, Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok, Vakfımız Genel Müdürü A. İhsan Sarımert, milletvekilleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşı okunmasıyla başlayan törende Vakfımız Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu ile Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Bardakoğlu birer konuşma yaptılar.

Tören konuşmalarını müteakip Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Klasik Türk Müziği Korusu tarafından Türk tasavvuf ve Türk musikisinden seçkin örneklerin yer aldığı bir konser verildi.

Prof. Dr. Ali Bardakoğlu
Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Hepimiz biliyoruz ki dinler insan için ve insanın olduğu yerde vardır ve dinlerin amacı da insanın mutluluğudur. Burada hem insan kelimesini, hem mutluluk kelimesini çok geniş anlamıyla kullanıyoruz. Yani insan deyince kadın ve erkek, genç ve yaşlı, fakir ve zengin bütün insanların mutluluğu. Mutluluk deyince de geçici ve basit ve dünyevi

ve maddi değil; çok kapsamlı, uzun vadeli, uzun soluklu bir mutluluk. Böyle olunca hem de dinlerin Allah'tan gelen bir metafizik aydınlanma olduğunu gözönüne alınca dinlerin özünde kadın sorunu olmaz. Dinlerin özünde kadın-erkek ayrımcılığı, çocuk-büyük ayrımcılığı

olmaz. Dinler umumi bir rahmettir. Allah kendi yarattıklarına hep şefkatle, rahmetle muamele eder. Böyle olunca rahatlıkla söyleyebiliriz ki, bu söylediklerim, hem İslam için, hem diğer semavi dinler için yani Allah inancı, ahiret inancı, vahiy ve peygamber teması bulunan Hristiyanlık ve Yahudilik için de geçerli. Dinlerin özünde, metninde kadın sorunu olmaz.

O halde niçin kadın sorununu, kadın haklarını ele alırken onu dini zemine taşıyoruz? Bunun da cevabını şu şekilde açıklayabilir, şu şekilde verebiliriz:

Dinlerin özünde olmaz ama, dinlerin tarihsel tecrübesinde, dinlerin değişik dönemlerde, değişik coğrafyalarda yaşanış biçimlerinde kadınların da diğer insanların da, diğer kesimlerin de mutlaka sorunları, çözülmesi gereken problemleri vardır, olagelmıştır. Bunlar dindarların geleneksel tavrıyla, dini metinlerle ilişkili de kılınmış olabilir. Ancak hemen şunun farkına varmalıyız ki, kadınlarla ilgili veya korunması, dikkat edilmesi, daha bir sevgiyle, şefkatle yaklaşılması gereken konularda insanlık tarihimizde sorunlar üretilmişse, sorunlar ortaya çıkmışsa, bunu kendi tecrübemize, kendi şartlarımıza, kendi kültürümüze, içinde yaşanan tarihe, coğrafyaya, mahalli kültürlerle bağlamak gerekir.

Bunun için de ben öteden beri İslam'da kadın hakları, İslam'da ka-

dın sorunu gibi başlıkları hep İslam dininde değil, Müslümanların tarihsel tecrübesinde yaşadıkları ve hayatta aktardıkları dindarlıklarında kadın sorunu şeklinde anlamak ve algılamak istiyorum.

O zaman birinci sayfayı değil, ikinci sayfayı açarsak, yani dinlerin özünü değil de, Müslümanların tarihsel tecrübesinde yaşadıkları dindarlıklarda tarihin belli dönemlerinde, belli coğrafyalarda kadın hakları konusunda, kadın sorunu konusunda bir takım açmazları, çıkmazları, eksiklikleri varsa bunun da elbette kendine göre dinamikleri, şartları, mahalli bağlantıları vardır.

Aynı konu, Hristiyanlık tarihi için de, Yahudilik tarihi için de geçerlidir. Bu noktayı önemli addettiğim için vurgulamak istedim.

İkincisi de, gerçekten hukuk tarihinden de biliyoruz ki haklar; verilen olduğu sürece, verildiği sürece hak olmaktan çıkar. Birisi bir hakkı veriyorsa, biliniz ki alma hakkına da sahiptir. Böyle olunca asıl olan, haklarda asolan bu hakların kazanılmasıdır ve kendiliğinden sahip olunmasıdır.

Ben şahsen toplumumuzun 20. yy.'da, 21. yy.'ın eşiğinde artık hakların verilen haklar değil, kazanılan ve kendiliğinden sahip olduğumuz haklar olduğu noktasına geldiğini düşünüyorum ve bu açıdan insan haklarının tarihsel gelişimi açısından olumlu bir noktaya geldiğimizi iftiharla görüyorum.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının faaliyeti de işte bu hakların kazanılması, hakların sahiplenilmesi açısından çok olumlu adımlardır. Diyanet İşleri Başkanlığında kadın çalışanlarımızın oranı %4'dür. Bunu biliyorum ve bunun çok sevinilecek bir tablo olmadığını rahatlıkla söyleyebilirim. Ancak hemen ifade edeyim ki, savunma olarak lütfen algılamayın; çalışanlarımızın %85-90'ı imam-hatiptir, müez-zindir. Böyle olduğu için Diyanet İşleri Başkanlığında kadın haklarının daha az gözetildiği şeklinde bir yanlış anlayış var. Aslında onu dışarı çıkarırsak, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı bu kadın haklarının iyileştirilmesi, kadının toplumumuzda hak ettiği yeri alması konusunda belli bir bilince ulaşmıştır. Yeterli değildir, bunun geliştirilmesi ve daha ileri gitmemiz gerekiyor.

Gerçekten de, yani ilahiyat fakültesi öğrencilerimizin en az %50'si kadınlarımızdır, kızlarımızdır. Bunların toplumumuzda yer kazanmaları, devlet kadrolarında da, devlet teşkilatında da ve bunun bir parçası olan Diyanet teşkilatında da görev almaları elbette beklenir. Bu konuda bizim yeni dönem olarak önemli projelerimiz var. Bunu siyasi bir vaad olarak lütfen görmeyin. Ama kadınlarımızın, kızlarımızın yetişkin kızlarımızın Diyanet teşkilatında görev almasına en çok bizim ihtiyacımız var. Onlara bir hak verme olarak düşünmüyoruz biz bunu. Onlar zaten bu haklara sahipler. Diyanet hizmetlerinin iyi yürüebilmesi için, insanlarımızı, çocuklarımızı, ailelere daha iyi ulaşabilmek için kadınlarımızın, yetişkin kızlarımızın mutlaka görev alması, bu koşuya katılması gerekiyor. Bunu yürekten istiyoruz, içtenlikle istiyoruz. Bunun için de gereken brokratik ve yasal çalışmaları devam ettiriyoruz.

Bir iki cümle de birlikte yaşamadan söz edeyim. Hepimizin bugünlerde en çok duyduğu kavramlardan birisi birlikte yaşamak. Birlikte yaşamak deyince genellikle uzak ufuklara

bakıyoruz. Bizim çok uzağımızda yaşayan insanlarla birlikte yaşama formülleri arıyoruz. Aslında birlikte yaşamamanın belkide ilk adımı yanibaşımızda bulunan insanlarla, çocuklarımızla, yaşlılarımızla, kadınlarımızla, özürllülerimizle, fakir, kimsesiz, köprüaltı çocukları ile birlikte yaşamadır. Onların ihtiyaçlarını, dertlerini görebilmedir. Ben şahsen birlikte yaşamamanın ilk adımın yakın çevremizle birlikte yaşama, yakın çevremizle sevgi ve saygı içinde yardımlaşma içinde yaşama olduğunu görüyorum. Yakın çevresiyle birlikteliği, sevgi bağını sağlayamamış kimselerin, daha uzak toplumlarla, daha farklı kültürlerle bir arada yaşama kazanımı pek sözkonusu olmaz.

Bütün bunlardan sonra gönül rahatlığı ile ifade edebilirim ki, gerek teşkilatımız bünyesinde daha çok vaize olarak görev yapan, gerekse Diyanet Vakfımızın kadın kollarında görev yapan bu gönüllü hanımefendiler gerçekten bizim din hizmetlerimizin iyileştirilmesinde ve toplumun değişik kesimlerine ulaşmasında büyük hizmet vermekteler, hem de toplumda kadın bilincinin, kadın hakları, kadının işlevi, önemi, misyonu konusunda ortak bilincin oluşmasında önemli bir katkı sağlamaktalar. Kendilerini kutluyorum, kendilerinin bu tür çalışmalarının daima destekçisi olacağımızı kendilerine açıkca ifade ediyorum.

Teşkilatımız olarak, bütün çalışma arkadaşlarımız olarak bu tür fa-

aliyetlerin hep yanında olduk. Toplumsal yaraları sarmaya yönelik, toplumu birleştirmeye, bütünleştirmeye, toplumsal huzuru, barışı sağlamaya yönelik her olumlu adımın, çabanın daima yanındayız. Biz de bu çabanın bir neferi olmak istiyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle hepimize tekrar selam, sevgi ve saygılarımı sunarım. Kadın kollarına yeni dönemde başarılar dilerim, başarıların devam edeceğine inancımı bir kez daha ifade ederim. Hatta bu dönemde daha iyi hizmetler, daha aktif hizmetler beklediğimizi, yeni şubeler açılarak, Diyanette de Vakıfta da yeni masalar, yeni çalışma grupları oluşturularak, yeni dönemde yeni bir atılım içinde olacaklarına olan inancımı ifade ederim.

Ayşe Sucu

TDV Kadın Kolları Başkanı

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının 2003-2004 faaliyet döneminin açılış programında bir konuşma yapan Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu konuşmasına Vakfın ne anlama geldiğini ve vakıfların sunduğu sosyal faaliyetleri anlatarak başladı.

Sivil toplum kuruluşlarının geçmişteki rolünü anlatan ve günümüzde insanlığın demokrasi, özgürlük, insan hakları konusunda sivil toplum kuruluşlarını bir imkan olarak gördüklerini belirten Ayşe Sucu "Geçen yüzyılda iki büyük dünya savaşı yaşanan, bilim ve teknolojinin yarattığı

sanal dünyayla kuşatılan, yerel sınırlarını kaybetme tehlikesiyle yüz yüze gelen, ufku genişleyen ama önünü göremeyen insanlık, savaş ve sömürü yerine daha çok demokrasi, barış, özgürlük ve insan hakları taleplerini dile getirmek ve bunları etkin kılmak amacıyla sivil toplum kurumlarını bir imkân olarak kullanmaya başladı. Hedefi; geniş halk kitlelerini bu amaç doğrultusunda bilinçlendirmek, halkın yönetime aktif katılımını sağlamak ve yönetim güçlerini insanlığın yararı yönünde etkilemeye çalışmaktır." dedi.

Türkiye'de sivil toplum kurumu olgusunun modern anlamda yeni bir olgu olarak ortaya çıktığını belirten Ayşe Sucu "Aynı nitelikteki geleneksel işlevli kurumlar ile, yeni durum arasındaki geçişi anlamak ve temellendirmek için pratik ve teorik olmak üzere iki yaklaşım biçiminden söz edebiliriz. Bu yaklaşımları temellendirebilmek için de bazı kriterler geliştirmek zorundayız. Bunlardan ilki bir dünya görüşüdür." dedi.

Dünya görüşünün kurgulanmış ideolojik bir anlayış olmadığını, hayatın gerçeklerinden hareket eden, tarihsel ve kültürel birikimleri gören, geleceği, bütün bunları birleştirerek tasarlayan; insana, hayata ve evrene yerli ve yerinde bir bakış açısı getiren bir anlayış olduğunu belirten Sucu, bu anlayışın aynı zamanda belli bir çizgi üzerinde sürekli gelişen, geliştiğçe eski unsurlarla yeni olguları kaynaştıran; inkâr etmeyen, dönüştüren

ve sürekli devingen bir yapıya sahip olduğunu söyledi.

Sivil toplum kurumlarının her zaman yakın ve ana hedefli şeklinde organize olmak durumunda olduklarını belirten Ayşe Sucu, yakın hedefte somut kazanımların amaçlanması gerektiğini belirtti. Sucu, ana hedefi de; birlikte yaşama kültürünün bireyden başlayarak toplumun bütün katmanlarına kadar yaygınlaştırılması, bu bağlamdaki sorunların giderilmesi ve birlikte yaşama tecrübesinin hayata geçirilmesi şeklinde açıkladı.

Türk-İslâm kültürünün birlikte yaşama tecrübesi açısından büyük bir birikime sahip olduğunu vurgulayan Ayşe Sucu "Bunun çağdaş tecrübelerle birleştirilerek demokrasi kültürüne dönüştürülmesi ve toplumun bütününe egemen kılınması, içinde yaşadığımız toplumun bir bireyi olarak hepimizin görevidir." dedi.

Sosyal gerekçesi olmayan hiçbir yapılanmanın düşünülmemeyeceğine dikkat çeken Ayşe Sucu, sivil toplum kurumlarının sosyal gerekçesinin ise toplumda yaşanan belli başlı temel sorunlara çözüm arayışı olduğunu vurguladı. Bu sorunları sıralayarak sivil toplum kurumlarının bu sorunların çözümüne destek vermesi gerektiğini belirten Ayşe Sucu "Bu sorunlar eğitim, sağlık, hukuk, ekonomik, sosyal çevre ve kültürel alanlarla ilgili olabilir. Sivil toplum kurumu bunlardan birinin veya imkânları ölçüsünce birkaçının ucundan tutabilir. Böylece sivil inisiyatifle devlet imkânları sorun-

ların çözümünde el ele vermiş olur. Türkiye'de bu tür kurumların gelekselleşmesini engelleyen bir durum vardır. Çünkü kurumsal nitelikli bazı organizasyonlar sağlam bir sosyal gerekçe zeminine dayanmamaktadır. Sayısal olarak vakıflar ve sivil toplum kurumlarının çokluğu ile toplumsal etkileri karşılaştırıldığında bu durum daha açık bir biçimde görülecektir. Bu amaçla yola çıkan hangi kurum temel sorunların çözümünde geniş kitlelerin desteğini yanına almayı başarmıştır? İşte asıl sorun buradadır ve bu da sosyal gerekçe yetersizliğiyle yakından ilgilidir." dedi.

Sivil toplum kurumlarının hizmet alanlarıyla ilgili kendilerine bir hedef kitle seçmelerinin gereğine değinen Ayşe Sucu, hedef kitle seçiminde hizmet-kitle uygunluğu, hizmetlerin hedefine ulaştırılması yönünden zorunlu olduğunu belirterek "Aslında hedef kitle seçimi bir profesyonelliktir. Sivil toplum kurumları, hedef kitlelerini seçerken hem hizmetlerini doğru alıcılara sunmuş hem de kendilerini, amaçladıkları misyon doğrultusunda yenileme imkânı yakalamış olacaktırlar. Bu yüzden hedef kitle seçimi, bir sivil toplum kurumu için hayatî kriterlerden biridir." dedi.

Her toplumsal hizmetin, ait olduğu toplumun genel beklentilerine uygunluk niteliği taşımasının şart olduğunu belirten Ayşe Sucu, birer hizmet kuruluşu olan sivil toplum kurumlarının çalışmalarını, toplumun beklentilerini karşılayabilecek

alanlara teksif etmelerinin gerekliliğini de vurguladı.

Bir toplumu ayakta tutan temel dinamiklerin başında manevî, kültürel ve moral değerlerin geldiğini belirten Ayşe Sucu, bu değerlerin tarihten bugüne süzülüp gelen tecrübe birikimleri ve ortak yaşantı formları olduğunu ifade ederek "Bunlara yaslanmayan bütün oluşum ve uğraşlar, toplumda bir karşılık bulamaz. Toplumda karşılık bulmayan çabalar ise hem kısa ömürlü hem de işlevsiz olur. Bu sebeple sivil toplum kurumları, topluma dönük bir hizmet kuruluşu olarak toplumsal dinamikleri ve değer yargılarını içselleştirmelidir. Çalışmalarını buradan kalkarak plânlamalıdır." dedi.

Türkiye koşullarında bir sivil toplum kurumunun başarılı olabilmesi için manevî, kültürel ve moral değerler gibi nitelikleri büyük ölçüde taşıması gerektiğini belirten Ayşe Sucu "Bu nitelikleri taşımayan sivil amaçlı kuruluşlar, geniş kitleler üzerinde etkili olamazlar ve yaptıkları çalışmalar lobi oluşturma ve kulis faaliyetinden öte bir anlam taşımaz. Bir toplumda, geniş kitlelerle buluşabilmek için o toplumun sahip olduğu tarihsel ve kültürel değerlerinin yarattığı ortak dile karşı yabancı olunmamalıdır. Çünkü hiçbir toplum, kendisine yabancı olan unsurlara kucağını açmaz." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının bu felsefe doğrultusunda hizmet sunduğunu söyleyen Ayşe Sucu "İşte Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları yedi yıllık hizmet pratiğiyle bu felsefeyi imkânları ölçüsünde hayata geçirmeyi başarmış, bazı hizmet kuruluşlarına örnek olmuş, kısa sürede, pek çok sivil toplum kuruluşunun ulaşamadığı sayıda insana ulaşmış ve hizmetleriyle kendini toplumun bütün kesimlerine kabul ettirmiştir." dedi.

Ayşe Sucu konuşmasının sonunda Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının 2003-2004 faaliyet döneminde gerçekleştireceği programlar hakkında bilgi verdi. ■

AHMED B. HANBEL

Hanbeli mezhebinin imamı, muhaddis, fakih. 164 (780) yılı Rebiülevvelinde (veya Rebiülahir) Bağdat'ta doğdu. Oğlu Salih'in rivayet ettiği şecereye göre soyu Hz. Peygamberin dedelerinden Nizar'la birleşerek Hz. İsmail'e kadar uzanır.

Ahmed b. Hanbel, babası otuz yaşlarında öldüğünden Şeybanogullarından olan annesi Safiyye bint Meymune'nin himayesinde büyüdü. Kur'an-ı Kerim'i ezberledikten ve Bağdatlı alimlerden bir müddet gramer ve fıkıh okuduktan sonra hadis öğrenmeye başladı. İlk hocalarından biri kendisinden pek çok hadis yazdığı tanınmış muhaddis Hüseyim b. Beşir olup diğer hocaları arasında Süfyan b. Uyeyne, Yahya b. Said el-Kattan, Abdurrahman b. Mehdi, İmam Şafii ve Abdürrezzak b. Hemmam gibi alimler bulunmaktadır. el-Müsned'deki rivayetlerine göre hocalarının sayısı 280 kadardır.

Ahmet b. Hanbel Bağdatlı muhaddislerden faydalandıktan sonra hadis tahsilini tamamlamak üzere önce Kufe'ye ardından dört defa Basra'ya, ayrıca Mekke, Medine, Şam, Halep ve Cezire'ye seyahatler yaptı. Kırk yaşına kadar devam eden talebelik hayatından sonra hadis okutmaya başladı. Çok zaman 5000 kadar hadis talebesi onu dinlemek üzere çevresinde toplanır. Bunlardan 500 kadarı

hadis yazarken diğerleri onun tavırlarından, ahlak ve edebinden faydalanmaya çalışırlardı.

Abbasi Halifesi Me'mun, hilafetin son yıllarında Mu'tezile mezhebi ileri gelenlerinin tesiriyle, devrin tanınmış alimlerini Kur'an'ı mahluk olduğu görüşünü kabul etmeye çağırıcaya kadar Ahmed b. Hanbel hadis okutmaya devam etti. Bazı alimler önceleri Kur'an'ın mahluk olmadığını söylemekle beraber işkence ile tehdit edildikleri zaman halifenin zulmüne uğramamak için onun arzusuna uygun cevap verdiler; fakat o, bu görüşü benimsemediğini açıkça belirttiikten sonra da kanaatinde ısrar etti. Bu sebeple hapse atıldı. Zulümden kurtulmak maksadıyla halifenin görüşünü kabul eder görünmesini tavsiye edenlere gücendi. O sıralarda Tarsus'ta bulunan Me'mun onunla görüşmek isteyince, halku'l-Kur'an konusunda kendisi gibi düşünen Muhammed b. Nuh ile birlikte, Bağdat Valisi İshak b. İbrahim tarafından zincire vurularak yola çıkarıldılar. Ancak Rakka'ya vardıklarında halifenin ölüm haberi geldi. Bu sebeple tekrar Bağdat'a gönderildiler. Fakat Muhammed b. Nuh, Ahmed b. Hanbel'den genç olmasına rağmen sıkıntılara daha fazla dayanamadı ve yolda öldü. Ahmed b. Hanbel Bağdat'a getirilerek hapsedildi. Yeni halife Mu'tasım kardeşinin

siyasetini takipte kararlı olduğu için İbn Hanbel'in hapisinde tutulmasını istedi. Bir yıl sonra da huzuruna getirerek baş kadı Ahmed b. Ebu Duad ve güvendiği diğer kişilerle birlikte konu üzerinde yaptıkları münakaşaları dinledi. Onun ayet ve hadis dışında ileri sürülen delillere iltifat etmediğini ve kanaatinden vazgeçmediğini görünce işkenceye tabi tutulmasını emretti. Şeddetli kamçı darbeleri altında inlediği halde orucunu dahi bozmadığını görünce, uygun bir ifade kullandığı takdirde serbest bırakılacağını söyledi. İbn Hanbel buna da yanaşmadı. İşkencenin hiçbir tesiri olmadığını gören halife onu serbest bırakmayı düşündü. Ancak İbn Ebu Duad Kur'an'ı mahluk saymamak suretiyle dinden çıkan bir kimseyi serbest bırakmanın doğru olmayacağını, halkın bunu, Mu'tasım kardeşi Me'mun'un yolundan ayrıldı, üstelik İbn Hanbel her iki halifeyi de mağlup etti diyerek yanlış değerlendireceğini söyledi. Bunun üzerine halife kızgın güneş altında cellatların daha çok kamçılamak suretiyle yaptıkları işken- celere bizzat nezaret etti.

Ahmed b. Hanbel iki yıl dört ay süren bu hapis ve işkence hayatından sonra serbest bırakıldı. Yaraları iyileşince yine fetva verip hadis okutmaya başladı. Mu'tasım'ın ölümünden sonra halife olan oğlu Vasik döneminde halku'l Kur'an meselesi mekteplerde resmi program içerisine alınarak okutulma yoluna gidilince, bu hareket karşısında galeyana gelip isyan etmeyi düşünen halk Ahmed b. Hanbel'e başvurdu. Bunun doğru olmadığını ve sabretmek gerektiğini söylemesine rağmen halkla görüşmesi ve hatta halifenin bulunduğu yerde ika- met etmesi yasaklandı. Vasik'in ölümüne kadar evinde göz hapsinde tutuldu. Cuma namazlarına bile gidemedi. Beş yıl boyunca

oğulları dışında kimseye hadis ri- vayet edemedi.

Mütevekkil devrinde halku'l- Kur'an meselesi sona ermekle be- raber, yine de Hz. Ali taraftarla- rından birini evinde barındırdığı ve ona biat edeceği iddiasıyla evi arandı ve sorguya çekildi. İleri sü- rülen iddiaların asılsız olduğu an- laşılınca halife ona ihsanlarda bu- lunarak gönlünü almak istedi. Fa- kat o bu hediyeleri halifeye kızdığı için değil, içine haram karışmış bir mal olduğu düşüncesiyle kabule yanaşmadı. Bu tavrının kendisine yine zarar getirebileceğini düşü- nen dostları halifenin ihsanlarını reddetmemesini söylediler. Bu- nun üzerine hediyeleri kabul et- mekle birlikte tamamını ihtiyaç sahiplerine dağıttı. Daha sonraları halifenin hiçbir ihsanını kabul et- meyeceğini kesin bir dille belirtti- ği halde ailesine maaş bağlandı. Bu maaşın kabul edilmemesini is- temesine rağmen halifenin ihsa- nını alan oğullarına gücendi ve bundan sonra onların bir lokması- nı bile yemedi. Ayrıca oğlu Salih'e kadılık görevini kabul ettiğinden dolayı kınıldı. Son günlerinde iyice halsiz düştüğü için halife özel dok- torunu göndererek onu tedavi et- tirmek istedi. Ancak doktor onun bedenlen rahatsız olmadığını, az yemek, çok oruç tutmak ve ibadet etmek sebebiyle halsiz düştüğünü söyledi. Vefat edeceğini hissedin- ce yanında bulundurduğu Hz. Peygamber'in üç tel saçından iki- sini gözlerinin, birini de dilinin üs- tüne koymalarını vasiyet etti. İş- kenceye tabi tutulduğu günlerde yaptığı gibi kelime-i şehadet geti- rerek oğullarının ve yakınlarının buna şahit olmalarını istedi.

Ahmet b. Hanbel 12 Rebiülev- vel 241 cuma günü (31 Temmuz 855) Bağdat'ta vefat etti. Halife- nin muhtelif kimselere yaptırdığı tahminlere göre, cenazesinde alt- mış bini kadın olmak üzere 800 bin kişi bulundu.

Hadis İlimindeki Yeri

Ahmed b. Hanbel'in hayatını dolduran yegane meşgale hadis olmuştur. Hayatını hadise göre tanzim etmiş, yazdığı her hadis ile mutlaka amel ettiğini söyle- miş, kendisinden istenen fetva- ları da hadise dayanarak vermiş- tir.

Ebu Zür'a er-Razi'nin birlikte yaptıkları müzakerelerde tesbit ettiğine göre Ahmed b. Hanbel - mükerrerleriyle birlikte- 700 bin (veya bir milyon) rivayeti ezbere bilmekteydi. Oğlu Abdullah da onun bir milyon rivayet derlediği- ni ve yazdığı her rivayeti ezberle- meyi prensip edindiğini söyle- mektedir.

Ahmed b. Hanbel'in sahih ha- disleri iyi bilmesine rağmen el- Müsned'de zayıf hadislerin bulun- ması, eserine malzeme toplarken kabul ettiği şartlardan kaynaklan- maktadır. Hadis münekkitlerince yalancı olduğu ileri sürülen kim- selerden kesinlikle hadis alma- mış, bunun yanında doğru sözlü- lüğü ve dindarlığı ile bilinen ravi- lerin rivayetlerini kabul etmekte bir mahzur görmemiştir.

Fıkıh İlimindeki Yeri

Ahmed b. Hanbel'in hadis il- mindeki yüksek seviyesi herkes tarafından kabul edildiği halde fa- kih olup olmadığı, en azından kendisini takip eden birkaç asır boyunca tartışma konusu olmuştur. Onu fakihler arasında zikret- meyen fıkıh tarihçileri ve mukaye- seli fıkıh alimleri arasında İbn Ku- teybe, İbn Cerir et-Taberi, Tahavi, Debusi, İbn Abdülber, Gazzali gibi isimler yer almaktadır. Ancak Ah- med b. Hanbel'i meşhur dört fı- kıh mezhebinden birinin imamı yapan, ona bu ölçüde bir fakih pa- yesi veren haklı, tarihi sebepler vardır.

1. Sayıları az da olsa kendisine nisbet edilen fıkıh kitapları mevcuttur.

2. Oğulları ve bizzat kendisinden ders alan öğrencilerinden başlayarak bunları takip eden nesillerin ondan rivayet ettikleri "mesail" (fıkıh problemlerine ait çözümler) onlarca cilde ulaşmaktadır.
3. İmam Ebu Yusuf, İbn Uyeyne ve İmam Şafii'den fıkıh dersleri almış, Şafii onun için, Bağdat'tan ayrıldığında arkamda Ahmed b. Hanbel'den daha fakih birini bırakmadım demiştir.
4. Hayatının sonlarına doğru kendisinden fıkıh mesailinin nakledilmesine ve bunların yazılmasına izin vermiştir.
5. Nihayet dört büyük fıkıh mezhebinden birisi ona nisbet edilmiş, bu mezhebin fıkıh ilmindeki önemli ve müstakil yerini gösteren sayısız rivayete yer verilmiştir.

Ahmed b. Hanbel'in usul, ictihad ve fetvalarının ışığında, çoğu müstakil veya mezhepte müctehid olan talebe ve tabilerinin geliştirdiği Hanbeli fıkının ayırıcı vasıflarını şöyle sıralamak mümkündür : Ahmet b. Hanbel'in fıkıhı re'y ve kıyastan çok asara (ayet, hadis sahabe kavli) dayanmaktadır. Kendisine sorulan fıkıh meselelerinin büyük bir kısmına bana ulaşan filan hadise, filan habere göre diye cevap vermiştir. Ebu Hanife ve Şafii, henüz ortaya çıkmamış fıkıh problemlerini tasavvur (takdir) ederek bunlara cevap hazırladıkları halde Ahmed b. Hanbel ancak fiilen ortaya çıkmış problemler üzerine eğilmiş, bunların çözümü için ictihadda bulunmuştur. Yaygın şöhreti sebebiyle Horasan, İran, Irak, Suriye, Hicaz gibi bölgelerden kendisine birçok mesele gelmiş, bu sebeple cevap verdiği fıkıh meselelerin sayısı tasavvura dayalı problemlerden az olmamış, ayrıca bu tutumu onun fıkına canlılık ve uygulanabilirlik vasıflarını kazandırmıştır.

Akaid Konularına Dair Görüşleri

Ahmed b. Hanbel, akaide dair yazdığı eserlerden ve Mu'tezile'ye karşı yürüttüğü mücadelelerden anlaşıldığına göre, ünlü bir muhaddis ve fakih olmakla birlikte aynı zamanda akaid problemleriyle yakından ilgilenerek selef akidesini savunan ve Ehl-i sünnet inancının yerleşmesine tesir eden bir akaid alimidir. Onun akaide dair fikirlerinin yayılmasında oğulları Abdullah ve Salih'in yanı sıra Müsedded b. Müserhed, İsmail b. Yahya el-Müzeni, Ebu Bekir el-Hallal, Ahmed b. Ca'fer el-İstahri, Abdülvahid b. Abdülaziz et-Temimi ve Rızkullah b. Abdülvahhab et-Temimi gibi ravilerin önemli rolleri olmuştur.

Eserleri

Ahmed b. Hanbel, en önemli eseri olan el-Müsned dışında kendisine nisbet edilen kitapların hiçbirini bizzat kaleme almamış, hatta kendi söz ve fetvalarının yazılmasına izin vermemiştir. Bundan dolayı eserleri, başta oğlu Abdullah olmak üzere diğer talebeleri tarafından ve ölümünden sonra kaleme alınmıştır. Günümüze ulaşan ve hemen hepsi hadise dair olan eserleri şunlardır:

el-Müsned : Ahmet b. Hanbel'in 700 bin hadis arasından seçerek tertip ettiği otuz bin kadar hadise oğlu Abdullah ile talebesi Ebu Bekir el-Katii'nin birçok hadis ilave etmesiyle meydana gelen bu eser, en hacimli iki hadis külliyyatından biridir.

Kitabü's-Sünne : İ'tikadü Ehli's-sünne adıyla da bilinen ve İbn Hanbel'in Cehmiyye, Mürcie, Kaderiyye, Havaric, Halku'l-Kur'an, kader, deccal, melaike, rü'yetullah, kürsi ve ahirete dair görüşlerinin oğlu Abdullah tarafından derlenmesiyle meydana gelmiştir.

Kitabü'l-Vera : Talebesi Ebu Bekir el-Merruzi'nin Ahmed b. Hanbel'e sorduğu bazı fetvalar ile zühd ve takvaya dair 100 meselelerin yine onun tarafından kaleme alınmasıyla meydana gelmiştir.

Kitabü'l-İlel ve Ma'rifeti'r-ri-cal : Konusunda büyük bir otorite olan Ahmed B. Hanbel'in hadis ravileri hakkındaki tenkit ve görüşleri talebelerinden Ebu Bekir el-Merruzi, Ebu Bekir el-Esrem, Hallal ve oğlu Abdullah tarafından derlenmiştir.

Kitabü Feza'ilis-sahabe : Abdullah b. Ahmed'in ashab-ı kiramin faziletlerine dair babasından duyduğu hadisleri rivayet etmesiyle meydana gelmiştir.

el-Mesa'il : İbn Hanbel'in gerek talebeleri gerekse başkaları tarafından fıkha, akaid ve ahlaka dair sorulan sorulara verdiği cevaplar, muhtelif talebelerince bu adla bir araya getirilmiştir.

Kitabü's-Salat : Risaletü's-Salat adıyla da bilinen eser, İbn Hanbel'in Müsedded b. Müserhed'e yazdığı mektupla birlikte 1311'de Bombay'da daha sonra Kahire'de neşredilmiştir.

Kitabü'l-Eşribe : Haram olan içkilere dair Hz. Peygamberin hadislerini, ashap ve tabiinin sözlerini ihtiva etmektedir.

er-Red'al'z-zenadika ve'l-Cehmiyye : Eser sahasında yazılanların ilki olması, ilk asırlardaki inançları ve selef akidesini aktarması bakımından önemlidir.

Diğer eserleri ise şunlardır

el-Akidide

Kitabü'l-Vukuf ve'l-vesaya

Babü ahkamî'n-nisa

Kitabü't-Tereccül

Kitabü Ehli'l-milel ve'r-ridde ve'z-zenadika ve tariki's-salat ve'l-fera'iz ve nahvi zalik

Cevabü'l-İmam ahmed b. Hanbel'an su'al fi halki'l-Kur'an

Kitabü'l-İrca

Kitabü'l-İman

“Ben ancak muallim olarak gönderildim” diyen peygamber(*)

Kur'an'a göre Peygamber, sadece “Tebliğ” göreviyle yükümlüdür: “Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilenleri tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun”. “Ey Muhammed! Sana yalnız tebliğ etmek düşer”. “Peygamberin görevi, sadece tebliğ etmektir”.

Bu yükümlülük, pek çok ayette tekrar tekrar belirtilmekte; hem de, örnek olarak verdiğimiz ayetlerde görüldüğü gibi, vurgulu ifadelerle.

Öyleyse nedir bu “tebliğ”? Kelime olarak tebliğ; ulaştırmak, eriş-tirmek, haber vermek anlamında-dır. Terim olarak anlamı ise, Pey-gamberin, Allah'tan aldığı mesajla-rı aynen insanlara ulaştırmasıdır. Bu, her peygamberin vazgeçilmez niteliklerinden biridir. Ulaştırmaya konu olan şey, başka ifadeyle, ulaştırılan şey bir bilgi, bir haber, bir mesaj ise, o zaman öğretme de söz konusu olur. Nitekim, tebliğ keli-mesine bazı sözcükler öğretmek anlamını da vermişlerdir. Bu kısa bilgiler, “tebliğ”in, öğretimle ilişki-sini ortaya koymaktadır.

Bu noktada tebliğ kelimesinin terim olarak anlamını biraz daha açmak, daha bir netleştirmekte fayda var. “Peygamberlerin, Al-lah'tan aldığı mesajları aynen in-sanlara ulaştırması” ne demek? Başka ifadeyle, bir haberin, bir bil-ginin ulaştırılması, ne anlama geli-yor? Bir haberin, bir bilginin, baş-kasına ulaştırılması, nasıl bir işlem-dir? Bu ulaştırma işi nasıl gerçekle-şir?

Tabii ki tebliğ, bir mesajın bir takım ifade kalıplarına dökülerek muhabata rastgele duyurulması şeklinde anlaşılamaz. Bir mesaj, bir bilgi, eğer muhatap tarafından doğru anlaşılmış, doğru kavranmış ise ona ulaşmış demektir. “Doğru anlaşılması”ndan maksat, kaynak kişinin anladığı anlamın aynısını, alıcı kişinin anlamasıdır. İletilmesi düşünülen mesajın anlamı, kaynak-la alıcı arasında ortak kılınamamış-sa, o ulaştırılamamış demektir. Kı-sacası, kaynak kişi ile alıcı arasında iletişim sağlanmadıkça “tebliğ” gerçekleşmiş olamaz. Şu halde tebliğ, bir iletişimdir, diyebiliriz.

Meseleye böyle yaklaşıncı tebli-ğin, bir eğitim-öğretim işi olduğu gerçeğiyle karşılaşırız. Zira eğitim-öğretim etkinliği, bir iletişim süreci-dir. Eğitim-öğretim yapmak, ileti-şimde bulunmak demektir. Eğitim-öğretim süreci, kaynak (öğretmen-eğitimci) ile alıcı (öğrenci) arasında iletişimin gerçekleştirilmesinden ibarettir.

Esasen Kur'an, sadece “tebliğ” etmekle yükümlü bulunduğunu ve bunu mutlaka yapmak mecburiye-tinde olduğunu bildirdiği Peygam-ber'i, “öğretici ve eğitici” olarak ni-telendirmekte; O'nun yaptığı işin, bir öğretim ve eğitim faaliyeti oldu-ğunu açıkça ortaya koymaktadır: “Nitekim kendi içinizden size ayetle-rimizi okuyan, sizi arındıran, size Ki-tab'ı ve hikmeti öğreten, size bilme-diklerinizi öğreten bir Resul gönder-dik”. “O (Allah), ümmilerin arasın-dan kendilerine ayetlerini okuyan, onları yaratan, onlara kitab'ı ve hik-meti öğreten bir peygamber gönde-rendir.

Ayrıca, “Doğrusu sen, dosdoğru yolu gösteriyorsun” mealindeki ayeti

gibi bir çok ayette, Peygamber'in, "doğru yolu gösteren bir rehber" olduğu vurgulanıyor; Allah'a Allah'ın yoluna davet ettiği, aydınlatıcı olduğu belirtiliyor. Bir çok ayette de O'nun, "bir uyarıcı, hatırlatıcı, dikkat çekici" olarak takdim edildiğini görüyoruz: "Hatırlat, uyar! Gerçekten hatırlatmak mü'minlere fayda verir". "Hatırlat! Zira sen, sadece hatırlatıcı-uyarıcısın". "İnsanlara gönderilenleri kendilerine açıklayasın diye sana Kur'an'ı indirdik". "De ki: Allah benimle sizin aranızda şahittir. Bu Kur'an bana, sizi ve ulaştığı kimseleri uyarmam için vahyolundu".

Bütün bunlar, eğitim-öğretim faaliyetinin içindeki işlerdir ve bu nitelikler, bir eğiticinin bir öğreticinin nitelikleridir. Dolayısıyla bütün bu anlamdaki ayetler, peygamber'in tebliğ görevinin, tamamen bir eğitim-öğretim görevi olduğunu; "mubelliğ-peygamber" in de "muallim-peygamber" anlamına geldiğini açıkça ortaya koymaktadırlar. Kaldı ki, Peygamber (S.A.V.)'in bizzat kendisi de, vurgulu bir ifadeyle: "Ben, ancak ve ancak öğretmen olarak gönderildim" buyurarak bu temel görev ve niteliğini açıkça belirtmektedir. O'nun peygamber olarak gönderiliş amacını ifade eden şu söz de bu hususu desteklemektedir: "Ben ancak, ahlak güzelliğini tamamlamak için gönderildim".

Kur'an'da Allah, Peygamber (S.A.V.)'in asli görevinin ne olduğunu açık seçik ortaya koyduğu gibi, bu görevini yaparken temel konuyla bağdaşmayacak tavırlar takınmaması için de O'nu uyarmaktadır. Sözelimi, Peygamber (S.A.V.), bütün insanların kurtuluşu ve mutluluğu için can atıyordu. Onların, hiçbirinin burnunun kanamasına asla gönlü razı değildi. Herkesin, insanlığını koruyup geliştirerek yaşamasını, ötede de cennete girmesini istiyordu. Bu konuda aşırı bir düşkünlük gösteriyordu. Onun bu anlayışı, bazılarının inanmaması karşısında kendisini mahvedercesine

üzülmesine neden oluyordu. "Ey Muhammed! İnanmıyorlar diye neredeyse kendini mahvedeceksin". Peygamber (S.A.V.)'in bu durumunun, inanmayanları imana zorlamasına sebep olmaması için onu Allah bu noktada uyarıyor: "Biz seni, onlara koruyucu bekçi olarak göndermedik; sana düşen, sadece tebliğdir". "Hatırlat, uyar! Zira sen, sadece hatırlatıp uyaransın; onlara zor kullanacak değilsin". "Dinde hiçbir zorlama yoktur". Bu durumda Peygamber (S.A.V.)'in yapacağı iş, eğitim-öğretim faaliyetini en uygun biçimde yürüterek insanlara ulaşmak, onlarla iletişim sağlamaktır.

Meselenin nazari boyutunun böyle olduğunu, Peygamber (S.A.V.)'in uygulamaları da göstermektedir. Meselenin nazari tatbiki boyutları arasında farklılık gözüküyor. Evrensel boyutlu bir "İslah"ı amaçlayan İslam dinini insanlığa iletmekle yükümlü olan Peygamber (S.A.V.), insanlara alıştıklarından çok farklı başka bir düşünce biçimi ve hayat anlayışı sunuyordu. İş oldukça zordu. Ama o, hiçbir zaman inandırmak için zor kullanmayı düşünmedi. Tebliğ görevini yerine getirirken, kendisini Kur'an'ın nitelediği biçimde davrandı. Tebliği, tamamen eğitim-öğretim işi olarak gördü; hedeflediği sosyal reformu bu yolla gerçekleştirmeye çalıştı. Dini tebliğ etmekle görevlendirildiğinden itibaren eğitim-öğretim faaliyetine girişti. Bu faaliyeti yakın çevresinden başlattı; her geçen gün bu daireyi merkezden çevreye doğru genişletti. Kendi evinde olduğu gibi başka bir takım evlerde, panayır- lar-

da, fırsat bulduğu her yerde kişilerle tek tek görüşerek veya topluluklara hitap ederek dinin esaslarını öğretmeye çalıştı. Mekke döneminde akıl almaz işkencelere ve karşı koyuşlara rağmen, O, eğitim-öğretim görevini en verimli biçimde sürdürdü; bu konuda asla gevşeklik göstermedi. Medine'ye hicretten sonra bu eğitim-öğretim faaliyeti daha da canlandı, hızlandı, yoğunlaştı ve yaygınlık kazandı. Burada Peygamber, ilk iş olarak mescid yaptırdı. Herkese açık bir mescid yaptırmasının en önemli sebeplerinden biri, eğitim-öğretim faaliyetini daha verimli biçimde yürütmektir. Bu mescitte, salt eğitim-öğretime ait bir bölüm de (Suffa) vardı. Peygamber (S.A.V.), Medine'de başka mescidler, ilk mektep veya hazırlık okulu biçiminde başka okullar da yaptırdı. Böylece eğitim-öğretim yerleri ve imkanları alabildiğine artırıldı.

Peygamber (S.A.V.), dinin esaslarını öğretmekle kalmıyor, aynı zamanda tutum ve davranışlarıyla da örnek oluyor; öğrettiği soyut bilgilerin hayata nasıl yansıtılacaklarını, davranışlar halinde nasıl somutlaşacaklarını da gösteriyordu. Bir başka ifadeyle O, öğretimini kişisel yaşantısıyla destekliyor, tamamlıyordu. Onun için Allah, O'nu "Numune-i Timsal" olarak tanıtıyor, kendisinin örnek edinilmesini bizden istiyor:

Peygamber, tüm insanlığı kapsayacak nitelikteki eğitim-öğretim faaliyetini, tabii ki, hep tek başına yürütmedi. Gerçekte onun herkese ve her yere ulaşması mümkün olmadığı gibi ulaşabildiklerine de aynı şekilde ulaşması mümkün değildir. Bu nedenle O, eğitim-öğretim faaliyetini, ashabını yanına alarak yürüttü. Esasen her müslüman, öğrenmekle yükümlü olduğu gibi, bildiklerini başkalarına öğretmekle de görevliydi. Dolayısıyla her mümin, imkanları ve yetenekleri ölçüsünce hem öğrenci hem de öğretici konumunda bulunuyordu. Bu, imanın

gereği olarak ve salt Allah'ın rızasını kazanmak için yapıyordu.

Böyle olmakla birlikte Peygamber (S.A.V.), başlangıçtan itibaren ulaşamadığı kişiler ve yerler için özel olarak öğretmenler de görevlendirdi. Bu öğretmenlerde bazı özelliklerin arandığı gözleniyor. Onlar, Peygamber'in eğitiminden geçmiş, bu yönde nispeten bilgili ve yetenekli kimselerdi. Görevlerinde gösterdikleri üstün başarılar, bunu kanıtlamaktadır.

Medine'de bir çok küttapda öğretmenler görev yaptığı gibi, mesicidlerde ve Suffa'da ders okutanlar da vardı. Eğitim-öğretime duyulan ihtiyaçlar da giderek farklılaştı ve çeşitlendi. Buna bağlı olarak eğitimde uzmanlaşma ortaya çıktı. Peygamber, farklı konularda bilgilenmek isteyenlere değişik öğretmenler gösteriyordu. İhtiyaç duyulduğunda, gayri müslim öğretmenlerden de istifade ediyordu. Okumayazma öğretmenleri, genellikle gayri müslimdiler. Allah, Peygamber (S.A.V.)'in eşlerini de öğretimle görevlendirmişti. Ashab arasında ilmiyle meşhur olmuş kadınlar da az değildi. Sözün özü, Peygamber (S.A.V.), erkeğiyle kadınıyla ashabını eğitim-öğretim faaliyetini yürütme işinin içine sokmuştu. Tebliğ görevi, tamamen bir eğitim-öğretim faaliyeti halinde ifa ediliyordu. peygamber (S.A.V.)'in uygulaması, "tebliğ" in adeta "eğitim-öğretim"le çakışık bir anlam taşıdığını kanıtlar niteliktedir.

Burada şu hususu özellikle vurgulamak gerekir: Peygamber (S.A.V.)'in siyasal ve toplumsal nüfuzunun artmasına paralel olarak eğitim-öğretim faaliyetinin yoğunluk ve yaygınlık kazandığı görülüyor. Bu nedenle, onun din adına zora başvurmamasını, güçsüzlüğüne bağlamak mümkün değildir. Zor kullanmamak, bir bakıma "tebliğ" in olmazsa olmaz şartıdır. Kur'an, imanin tamamen şahsın hür iradesinin eseri olmasını öngörüyor: "Dileyen inansın, dileyen inkar etsin".

Hiç kimseyi inanmaya zorlamayan İslam, zor karşısında dıştan inkar etmeyi de sakıncalı görmemiştir. İslam'ın istediği şey, insanın kendi aklını çalıştırarak hür iradesiyle imanı tercih etmesidir. Bu konuda önemli olan, aklın ve kalbin kararıdır. Tebliğ ise, bu yolda ona yardımcı olmak, yolundaki engelleri aşmasında elinden tutmaktır. Bu yüzden Peygamber, toplumda en güçlü olduğu zamanlarda bile asla zor kullanmayı düşünmemiş, aksine eğitim-öğretim faaliyetini daha da yoğunlaştırma, yaygınlaştırma ve etkinlikle yürütme konusunda yeni önlemler almaya çalışmıştır.

Gerçekte zor kullanarak insanlara bir fikri veya inancı benimsetmeye çalışmak antipatiye yol açar. Bunun sonunda da, ya açıktan karşı koyma veya münafıklık yapma yollarından biri tercih edilir ki her ikisi de, İslam'ın kesinlikle istemediği bir tutumdur. Peygamber'in yaptığı savaşların dahi insanların zorla inanasını sağlamak gibi bir amacı asla söz konusu değildir. Bu savaşlarla amaçlanan husus, insanlara uygulanan baskılara dur demek, zorbalıklara son vermek, insanların akıllarını kullanarak hür iradeleriyle hareket etmelerine imkan sağlayacak ortamı oluşturmaktır.

Peygamber (S.A.V.)'in davetinin insanlar tarafından hüsnükabul görüp çok kısa zamanda Arabistan Yarımadası'na egemen olarak onun sınırlarını aşmasının ana nedeni, bu davetin eğitim-öğretim merkezli bir hareket olmasıdır. Bu davet, adeta diriliş unsuruydu; ona muhatap olan fertlerin yeniden dirilişini gerçekleştirdi. bu eğitim-öğretim hareketi sayesinde Peygamber (S.A.V.), insanın kalbini, kafasını yakalıyordu; her ferdin yozlaşmış, bodurlaşmış olan insani boyutunu ön plana çıkardı, geliştirdi, insanlaştırdı. İslam'ın ne olduğu, nitelikleri, kendisini benimseyen fertlerde somutlaşıp açık seçik ortaya çıkınca insanlar, Peygamber (S.A.V.)'in davetine fevc fevc ka-

tılmağa başladılar. Adeta, elektrik akımına tutulmuş gibiydiler.

Peygamber (S.A.V.)'in yürüttüğü eğitim-öğretim faaliyetinin olağanüstü etkinliğinin temelinde, sunulan muhtevanın doğruluğunun yattığı bir gerçek. Ancak, bunun kadar, o muhtevanın sunuluş biçiminin doğru ve uygun oluşunun da etkili olduğu unutulmamalıdır. Peygamber (S.A.V.)'in sadece "ne"yi öğrettiğine değil, "kim"e, "nasıl" öğrettiğine de dikkat etmemiz gerekir. O, öğretmek istediği esasları "kime" "nasıl" öğreteceğini de özenle belirliyordu. Onun öğretiminde, rastgelelik görülmemektedir.

Çağdaş eğitim bilimcilerin ortaya koydukları eğitim-öğretim ilke ve yöntemlerinin temellerini Peygamber (S.A.V.)'in eğitim-öğretim uygulamalarında görebiliyoruz: Sözügelimi,

- Muhatabı iyi tanıyıp öğretimi ona göre düzenleme;
 - Muhataba son derece hoşgörülü davranma;
 - Her bakımdan sevdirmeye, nefret ettirmeme;
 - Öğretim konusuna karşı muhatapta ilgi ve ihtiyaç uyandırma ve öğretimi, bunları karşılayacak şekilde gerçekleştirmeye;
 - İnsanı aklıyla, ruhuyla, duyguları ve bedeniyle bir bütün kabul edip onun her bakımdan gelişimi ve ihtiyaçlarını gözünde bulundurma;
 - Muhatabı, düşünen, araştıran, soruşturan konuma getirme;
 - Soyut bilgileri örnek olaylarla somutlaştırma;
 - Jestleriyle, mimikleriyle, konuşma biçimiyle... muhatap karşısında en uygun tutumu takınma;
 - Öğretimi pekiştirme,... gibi esasların, Peygamber (S.A.V.)'in eğitim-öğretimde en iyi şekilde uygulandıklarını müşahade ediyoruz.
- Bütün bunların ötesinde o, inandığı, içtenlikle bağlandığı ve bizzat

yaşadığı hususları öğretim konusu yapıyordu; tutum ve davranışlarıyla örnek oluyor, öğrettiği bilgilerin hayata nasıl yansıtılacağını somut biçimde gösteriyordu. Öğretmen olarak görevlendirdiği kişiler de, öğretmenlik bilgi ve becerileri bakımından olduğu kadar kişilik nitelikleriyle de kaliteli kimselerdi. Esasen bildiklerini başkalarıyla paylaşmakla yükümlü tutulan her müslümanın, ancak kendisinin içtenlikle benimseyip yaşadığı hususları başkalarına tavsiye etmesi istenmektedir. Peygamber'in eğitim-öğretimdeki fevkalade başarısında, kendisinin ve tayin ettiği öğretmenlerin olgun kişiliklerinin, tutum ve davranışlarıyla örnek oluşlarının büyük etkisi olduğu, tartışma götürmez bir gerçektir. Bu olgu, çağdaş eğitim bilimcilerce de kabul edilmektedir. Nitekim, davranış bilimleri, öğretmenin tutum ve davranışlarından, öğrencinin özellikle etkilendiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenin fikri tutumu, duygusal tepkileri, çeşitli alışkanlıkları, jestleri, mimikleri, öğrenciyi etkilemekte; onun kişiliğinin oluşumunu ve gelişimini biçimlendirmektedir. Çoğu zaman öğrenci, öğretmenin anlattıklarından çok konuya yaklaşımına dikkat etmekte ve onun olayları yorumlama biçiminden etkilenmektedir. Öğretmenin kişiliği itibarıyla öğrencideki etkisi, okuttuğu derslerin sınırlarını çok aşmaktadır. Kısacası, öğrencilerin nitelikleri ile öğretmenin nitelikleri benzerlik arz etmektedir. Bu etki o kadar ileri boyutlara varabilmiştir ki, bütün bir sınıfın, kişiliğini takdir ettikleri öğretmenlerin "etkisiyle ve onlara benzemek için öğretmenlik mesleğini seçmiş" oldukları bile görülmüştür.

Bu anlatılanlarla şunu vurgulamak istiyorum: "Ben ancak öğretmen olarak gönderildim" buyuran Peygamber (S.A.V.), mükemmel bir öğretmendi. Yürütmekte olduğu eğitim-öğretim faaliyetini en verimli, en başarılı ve en güzel biçimde yerine getirdi. Hz. Muaviye diyor ki

"Anam babam Resulullah'a feda olsun! Hiçbir zaman ondan daha güzel öğretmen görmedim". O, öğretmenlik konusunda da, insanlar için güzel bir örnektir.

Bu noktada akla şu soru gelebilir: "Ümmi bir peygamber, son derece karmaşık bir faaliyet olan eğitim-öğretim işini, nasıl böylesine mükemmel ölçülerde yerine getirebiliyor?" Çünkü öğretmenlik başlıbaşına bir uzmanlık alanı; özel yetenek, bilgi ve beceri gerektiren bir meslek. Sıradan her insan öğretmen olamadığı gibi, bu yönde eğitim görüp gerekli özel bilgileri almış olan herkes de başarılı öğretmenlik yapamamaktadır. Üstelik bu söylediklerimiz, yalnız bir dalda belli bir öğretim düzeyinde öğretmenlik yapacak olanlarla ilgilidir. Oysa Peygamber (S.A.V.)'in eğitim öğretim faaliyeti, çok geniş alanı kapsıyordu; bu görevini fırsat bulduğu her zaman ve her yerde yerine getirmek zorundaydı; her yaştan ve her düzeyden insan, onun eğitim-öğretim etkinlik alanı içindeydi. Bu nedenle onun yürüttüğü eğitim-öğretim faaliyeti, çok daha karmaşık bir yapıya sahipti, zorlukları daha çoktu. Böylesine ağır ve hassas işi, ancak son derece ehliyet ve liyakat sahipleri, gereğince yapabilir. Onun için, Peygamber (S.A.V.)'in, "en güzel öğretmen" olarak görevini başarıyla yerine getirmiş olması, ister istemez, onun bu yönde özel eğitimden geçirilmiş olduğunu düşündürmektedir.

Hem Peygamber (S.A.V.)'in hayatı, hem de Kur'an ve hadisler,

onun bu görev için yaratılıştan yetenekli olduğunu ve özel olarak da yetiştirildiğini kanıtlamaktadır: O, çevresinin kültür merkezi konumunda olan Mekke'de ileri gelen bir ailede dünyaya gözlerini açtı. Çevresinden özel ilgi gördü. Daha sağlıklı olması ve dilini en güzel biçimde geliştirmesi için sahrada süt anneye verildi. Parlak zekasıyla, üstün yetenekleriyle hep dikkatleri çekti. Peygamber olmadan önce de tertemiz bir hayat yaşadı. AKL-ı selimin kabul etmediği hiçbir geleneği benimsemedi. Herkesin parmakla gösterdiği bir insan olarak hayatını sürdürdü. Zaman zaman iradesi dışında gizli bir elin, onu kötülüklerden koruduğu da görüldü. Amcasının yanında ve ayrı olarak seyahatler yaptı, ticaretle uğraştı; insanları ve hayatı çok iyi tanıdı. Zaman zaman uzlete çekilerek düşüncede derinleşti.

Bazı ayetlerde Allah'ın, Peygamber (S.A.V.)'e özel ihسانlarda bulunduğu belirtiliyor. İnşirah suresinde, özel bir yöntemle Allah'ın Peygamber'e ilim ve hikmet kazandırdığı ifade ediliyor. Başka bir ayette; Allah'ın, ona, bilmediklerini öğrettiği belirtiliyor. Daha bir çok ayet, Peygamber'in Allah tarafından yetiştirildiğine işaret etmektedir. Kaldı ki, Peygamber (S.A.V.)'in kendisi de bunu açıkça ifade ediyor: "Beni Rabbim eğitti; eğitimimi güzel biçimde gerçekleştirdi". Ayrıca, Peygamber (S.A.V.)'in tebliğ görevini yerine getirirken nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda da, Kur'an ayetleri yolunu aydınlatmaktadır. Bu durumu, öğretmenliğin, sıradan her insanın üstlenip yerine getirebileceği basit bir iş olmadığı mesajını bize vermektedir. neticede, Peygamber'in varislerinin görevinin eğitim-öğretim faaliyetini yürütmek olduğu ve bu iş için yetenekli kimselerin seçilip özel olarak eğitilmesi gerektiği gerçeği de ortaya çıkmaktadır. ■

(*) Dr. M. Şevki AYDIN, İslâm'da İnsan Modeli ve Hz. Peygamber Örneği.

Full Seramikler ve Klinik Kullanımları

Günümüzde insanların estetik beklentileri her geçen gün artmaktadır. Özellikle protetik yaklaşımlarda diş renginde uygulamalar hastalar tarafından sıklıkla istenmektedir. Bu ihtiyaca cevap verebilmek için sıklıkla kullanmakta olduğumuz porselen materyalinin kendisini sınırlayan özellikleri vardır. Bu özelliklerin en başında porselen materyalinin kırılganlığı gelmektedir. Gerçekten de porselen tek başına oldukça kırılgandır ve farklı şekillerde desteklenmeleri gerekmektedir. Destekleme yöntemlerinden en sık kullanılanı ise metaller ile desteklemedir. Günümüzde gerek ön dişler bölgesinde ve gerekse arka dişler bölgesinde kullandığımız porselen protezlerin %95'i metal destekli protezlerdir. Porselen metal ile desteklendiği takdirde fazla kuvvetlerin olduğu uzun köprülerde ve arka dişler bölgesinde bile başarıyla kullanılabilir. Ancak metal ile desteklenen protezlerde bu seferde renk ve dolayısıyla estetik ile ilgili problemler ortaya çıkmaktadır. Çünkü diş doğası gereği kendi üzerine gelen ışınların bir kısmının geçmesine müsaade etmektedir. Bu da dişin renginin oluşmasını sağlamasının yanında dişte camı ve şeffaf bir görünümün oluşmasını sağlar. Ancak metal destekli protezlerde gelen ışın metal tabakasından geçemediğinden dolayı burada emilmekte ve bir kısmı geri yansımaktadır, bunun sonucunda da doğal diş rengi ve şeffaf camı görünümün elde edilebilmesi pek mümkün olmamaktadır.

Bu sorunun üstesinden gelebilmek amacıyla yapılan araştırmalar sonucunda porseleni destekleyen alt yapıda ışık geçişine müsaade edebilecek özel por-

selen materyalleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu materyaller ilk üretildiklerinde çok sağlam yapılara sahip olmadıklarından dolayı sadece ön dişler bölgesinde tek kronların yapımında kullanılmışlardır. Ancak zamanla bu materyaller geliştirilmiş ve günümüzde birden fazla diş eksikliğinde bile kullanılabilecek dayanıklılıkta sağlam alt yapı porselen materyalleri üretilmiştir. Farklı firmalara ait farklı alt yapı porselenleri olmakla beraber bu sistemlerin hepsine birden full seramik sistemleri demek mümkündür.

Full seramik sistemleri ışık geçişine müsaade ettiklerinden dolayı yüksek estetik beklentileri karşılayabilmekte ve sağlamlıkları sayesinde de bir kaç diş eksikliği olan bölgelerde bile başarı ile kullanılabilmektedirler.

Full seramik sistemleri özellikle ön diş bölgesindeki dişlerde olabilecek renklenmelerde, sadece ön diş bölgesinde ve hafif çapraşıklık durumlarında ortodontik tedaviyi reddeden hastalarda alternatif olarak, tek diş eksikliğinde implant uygulamalarına alternatif olarak başarı ile kullanılabilmektedirler.

Hastaların pek çoğu estetiklerinden şikayetçi olsalar bile dişlerinin kesilmesi fikrinden hoşlanmazlar. Ancak günümüzde dişlerin sadece ön yüzlerinden 0,5 mm gibi çok ince bir tabaka kaldırılarak yapılan laminate tip protezler full seramik sistemleri sayesinde çok başarılı bir şekilde hastalara arzulan estetiği sunulabilmektedir.

Oldukça uzun bir süreden beri diş hekimliğinde kullanılan amalgam dolgular günümüz insanının estetik beklentilerine yeterince cevap verememektedir. Halk arasında siyah dolgu

olarak bilinen bu materyalin kendi yapısından kaynaklanan bazı avantajları olsa da rengi nedeniyle estetik beklentileri karşılamaktan uzaktır. Günümüzde sıkça yapılan ve halk arasında ışınli dolgu olarak bilinen kompozit dolgular ise oldukça iyi estetik sağlamla beraber yapıldıktan sonraki sürede içerilerine su emmeleri ve buna bağılı olarak renklenmeleri, dişle olan bağlantıda ortaya çıkan sorunlar, sertleşirken ortaya çıkan büzülmenin ortadan kaldırılamaması gibi bazı problemler nedeniyle mükemmel materyaller değillerdir. Full seramik sistemlerinden dolgu yapımında da faydalanmak mümkündür. Full seramiklerle yapılan dolgular yıllar sonra bile renk değıştirmemekte çok büyük madde kayıplı dişlerin tedavisine müsaade etmekte ve yapıştırıcı kısmı çok ince olduğundan oluşacak büzülme son derece az olmaktadır. Bu sayede hastalarımızın beklentilerine uygun uzun ömürlü ve estetik dolgular yapmak mümkün olmaktadır.

Peki full seramiklerin hiç dezavantajı yok mudur? Bu sistemlerinde bazı dezavantajları söz konusudur. Bunlardan bazıları; çok hassas bir çalışma gerektirmeleri, donanımlı bir laboratuvara ihtiyaç duymaları, bazı türlerde özel yapıştırıcı ve kesim şekillerine ihtiyaç duymaları, fiyatlarının pahalı olması sayılabilir.

Ancak dezavantajları ne olursa olsun estetiğe olan talep artııkça full seramik sistemlerinin kullanılmaları da her geçen gün daha da artacaktır.

Bahsetmiş olduğumuz full seramik protez tiplerinin tamamı kliniğimizde başarılı bir şekilde uygulanmaktadır. ■

Bu köşe; TDV 29 Mayıs Hastanesi tarafından hazırlanmıştır.

Şubelerimizden Faaliyetler

MUĞLA

Muğla Müftülüğü ve Vakfımız Şubesi tarafından Camiler ve Din Görevlileri Haftası münasebetiyle bir dizi etkinlik düzenlendi.

Şubemizin gayretli çalışmaları neticesinde, Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait Kurşunlu Camii'nin restorasyon işi hayırsever Şevki Özer'in destekleriyle aslına uygun olarak kısa sürede bitirildi. 2003 yılında örnek cami seçilen caminin halıları da Muğla Belediye Başkanı Osman Gürün tarafından tefriş edildi.

Şubemiz tarafından ayrıca hafta münasebetiyle "Günümüze Taşınan Batıl İnançlar" konulu bir de konferans düzenlendi. Muğla Üniversitesi Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Naci Önal'ın konuşmacı olarak katıldığı konferansa vatandaşlar tarafından yoğun ilgi gösterildi.

BATMAN

Vakfımız Batman Şubesi ve İl Müftülüğü işbirliği ile 01 Mayıs 2003 tarihinde Bingöl, Genç ve Kiğı civarında meydana gelen deprem felakati sonucunda evleri zarar gören ve mağdur olan Bingöl

halkına bir nebze yardımcı olabilmek amacıyla yardım kampanyası başlatıldı.

Vatandaşlarımızın yoğun ilgi gösterdiği kampanyada toplanan yardımlar, depremzedelere dağıtılmak üzere yetkililere teslim edildi.

ÇAYCUMA

Yapım tarihi kesin olarak bilinmeyen, ancak son olarak hicri 1322 tarihinde tamirâtı yaptırılan mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait 1250 cemaat kapasiteli Çaycuma Merkez Yeni Camii'nin çevre düzenlemesi ve restorasyonu Vakfımız Çaycuma Şubesi tarafından yaptırılarak düzenlenen bir törenle ibadete açıldı.

NAZILLI

Nazilli Müftülüğü ve Vakfımız işbirliği ile Camiler ve Din Görevlileri Haftası münasebetiyle Toplumsal Hayatımız ve Camiler konulu bir konferans düzenledi. Belediye Tiyatro Salonunda gerçekleştirilen konferansa konuşmacı olarak Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cemal Sofuoğlu katıldı.

Saygı duruşu, İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim

okunmasıyla başlayan konferansın açış konuşmasını yapan Nazilli Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Osman Şen, camilerin önemine değinerek din görevlilerin toplumumuzdaki yerini anlattı. Din görevlilerinin insanları huzura ulaştırmak için çaba sarfettiğini vurgulayan Şen "Din görevlisi; maddeten ağırlaşan yükler altında bunalan ruhları huzura ve kurtuluşa erdiren, her şeyin Allaha bağlanan

sarsılmaz bir imanla mümkün olduğunu bilen, yolunu şaşıran ve karanlıkta kalan insanlara kurtuluş yolunu gösteren insandır." dedi.

Prof. Dr. Cemal Sofuoğlu da konferansta sunduğu tebliğinde, Peygamber Efendimiz tarafından Medine'de inşa edilen Mescid-i Nebevi hakkında bilgi verip, Osmanlı döneminde ve günümüzde inşa edilen camiler konusuna değinerek, "camiler sadece ibadet me-

kanları değil, bir bakıma ilmin de merkezidir. Toplumsal meselelerin konuşulduğu, insanların dertlerine çareler arandığı ve bulunduğu paylaşım mekanlarıdır." dedi.

Yine hafta münasebetiyle Nazilli Müftülüğünce, din görevlileri arasında birlik ve beraberliğin pekiştirilmesi ve kaynaşmanın artırılması, gezi kültürünün sağlanması ve çevrenin tanıtılması amacıyla bir gezi programı düzenlendi.

KARACABEY

Karacabey Şubemiz; Karacabey Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı İdris Çatmakaş'ın gay-

retli çalışmalarıyla Ramazan boyunca her gün 600 kişiye iftar yemeği ikram etti.

Karacabeyli hayırsever işadamlarının katkılarıyla Gençler Birliği Spor Kulübü Tesisleri ile Hacı Ali Camii Konferans Salonunda, din görevlileri ve mahalle muhtarlarının titiz çalışmaları neticesinde verilen

iftar yemeğine vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği gözlemlendi.

Ayrıca Şubemiz tarafından yaşlı ve bakıma muhtaç durumda olan vatandaşlarımızın da evlerine iftar yemeği götürülerek, Ramazan boyunca sıcak yemek yemeleri sağlandı.

Açılış törenine Zonguldak Valisi Yavuz Erkmek, Zonguldak milletvekilleri Köksal Toptan, Fazlı Erdoğan ve Nadir Saraç, Çaycuma Kaymakamı Musa Işın, Zonguldak İl Müftüsü Refik Bulut, Bartın İl Müftüsü Zeki Sarılar, civar ilçe müftüleri, daire amirleri, sivil toplum örgütleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Tören münasebetiyle, Zonguldak milletvekilleri Köksal Toptan, Fazlı Erdo-

ğan ve Nadir Saraç, Çaycuma Kaymakamı Musa Işın ile Çaycuma İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mecit Amil birer konuşma yaptılar.

Restorasyonu 200 milyara mal olan caminin ibadete açılış töreninde Vali Yavuz Erkmek tarafından, gayretli çalışmalarından dolayı Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mecit Amil ile yönetim kurulu üyelerine birer plaket verildi.

YATAĞAN

Yatağan İlçe Müftülüğü ve Vakfımız şubesi tarafından camiler ve din görevlileri haftası münasebetiyle bir dizi etkinlik gerçekleştirildi.

Hafta münasebetiyle, gezi tertipleyen, fakir ve yarıdım muhtaç vatandaşlarımız için gıda ve temizlik malzemesi yardımıyla bulunan

Yatağan şubemiz, bir de Prof. Dr. Nevzat Aşık'ın katılımıyla konferans düzenledi.

Oluşturulan ekiplerle hastanede yatan hastaları ziyaret eden din görevlileri "Bir Can da Sen Kurtar" sloganıyla, Yatağan Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Metin'in başkanlığında kan bağışi kampanyası başlattı.

Mehmet ERDOĞAN

Sonbaharın dili

Soyut veya somut olsun her şeyin bir dili vardır. Bir şeyler anlatmak ister insanoğluna. Kimileri mutluluğun, umudun türküsünü söyler; kimileri de acının, ayrılığın ve hüznün. Her gün doğan güneş, sabahları pencereden karşılar bizi yaşamın sıcaklığını, aydınlığını fısıldar kulağımıza. Ama kapıdan, pencereden karanlık bastırınca yalnızlık duygusuna kapılırız, hele gurbetteyse; anadan, babadan, yardan uzaktaysak, büsbütün kendimizi yalnız hissederiz. Sonbaharın da böyle bir dili vardır; her yıl usanmadan gelir, anlatacaklarını söyler ve çekip gider. Her gelişinde daha bir anlaşılır olur, ister istemez kendini dinletir. Nasıl bir türkü söyler, neler anlatır bize sonbahar?

Sonbaharı, kendimi bildim bileli içim ürpererek karşılamışumdur. Hüznün vermiştir bana. Çocukluğumun gerçekleşen / gerçekleşmeyen bütün düşlerini bir bir sermiştir önüme. Yalnızlık duygusuna boğulmuşumdur, korkmuşumdur. Oyuncaklarım, sayfaları arasında kaybolduğum kitaplarım; günlerce, belki de aylarca izini kovaladığım o güzel kız; ezikliklerim, başarısızlıklarım, eksikliklerim; şimdi anlamsız gelen bütün korkularım, gözyaşlarım; beni tamamlayan, arındıran sevinçlerim... İşte sonbahar, bütün bunları önüme sermekle korkutucu oluyor. Yıllar ne çabuk gelip geçiyor, ne çok şey uçup gitmiş elimizden. Aman Tanrım koru beni, kendimi ürkütücü bir boşluğun önünde hissediyorum!

Sonbaharda bitkiler, ağaçlar o güzelim elbiselerinden soyunuyorlar, kupkuru iskeletleriyle ortada kalıyorlar. Hangi yöne baksan bir dökülmüşlük, insanın içi kararıyor. Evet, bütün bunlar anlamını kaybetmekte olan bir yaşamı betimliyor.

Üşüyoruz, paltomuza sarılıyoruz. Biliyoruz, giden sevgililer gelmeyecek

artık! Belki de bir başına yaşamak; kalan ömrümüzde, önümüze çıkacak bütün güçlüklerle tek başına direnmek zorunda kalacağız. Bunu seziyoruz ve bu yüzden anlatılmaz bir hüzne kapılıyoruz. Rüzgâr, âdeta bütün sığınaklarımızı çökertiyor. Başımızı sokabileceğimiz bir yer arama telâşına düşüyoruz. Oysa ne çok güvendiğimiz yerler vardı. Demek güvendiğimiz dağlara da bir gün kar yağacakmış! Hazırlıksız yakalandığımız her hâlimizden belli.

Yaşlılık duygusu, ölüm duygusu kuşatıyor benliğimizi. Ölümün o soğuk pençesini enseimizde hissetmeye başlıyoruz. Oysa çocukluğumuzda ölümü, çok uzak bellemiştik. Ne de çabuk göstermeye başladı kendini. Ölüm, ah ölüm; varoluşun soğuk ve gerçek yüzü!

Ayrılık duygusu bir kâbus gibi abanıyor üstümüze. Sanki sevdiklerimize bir daha kavuşamayacağız. Bir zamanlar ayrılığı, ihtimal dahi olsa kabullenemiyorduk. Yazgıda bu da varsa ne gelir elden? Şimdi şarkıların, türkülerin büyüdü dünyasına sığınmak ve nostaljiyle avunmak kalıyor bize. Bir sigara yakıyoruz, buğulu camların ardında çayımızı yudumlamaya, acıyı ve hüznü solumaya çalışıyoruz.

Keşke göçmen kuşlar gibi olabilseydik; başımızı alıp uzaklara gidebilseydik! Koştuk, koşuşturduk; geldik bir çıkmaz sokağa dayandık. Etrafımıza bakıyoruz, bir çıkış yolu aramaya çalışıyoruz. Demek ki çıkışı olmayan yollar da çıkacakmış önümüze!

Evet, sonbaharın bize ünlendiği hayatın gerçekleri bunlar. Elbette sonbaharların da gelip geçici olduğunu biliyoruz. Biliyoruz ama bir gün, son sonbaharımızın da böyle olacağını düşünmeden edemiyoruz. Bu sebeple her sonbahar bir parça iz bırakıyor bizde. Çünkü yaşadığımız her gün geçip giderken bir yanımız eskiyor. Yine de direnme gücümüzü yitirmememiz gerekiyor.

Sonbahar, anlayana bir şeyler anlatıyor. Anlamak istemeyenler için değişen bir şey yok. Ben, bu sonbaharı biraz daha çok anlayacağım galiba. Ne de olsa bir basamak kayıyor ayaklarımın altından; boşluğa, sona doğru yaklaşıyorum. Şimdi, çocukluk rüyalarındaki gibi kanatlarımın olmasını ne çok isterdim, boşluktan sonsuza doğru uçup giderdim, ah uçup giderdim...

Vakfımız Genel Müdür Yardımcılığına **Yusuf ERDOĞDU** atandı...

14.11.2003 tarihinde Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Yardımcılığına atanan Yusuf Erdoğan; 1958 yılında Çaykara'da doğdu. İlkokulu 1969'da Çaykara'da, ortaokulu 1973'de Karabük'te, İmam-Hatip Lisesini 1977 yılında Boyabat'ta bitirdi.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi'nden 1983'te mezun oldu.

1977-1990 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda şef ve eğitim uzmanı olarak görev yapan Yusuf Erdoğan, 1990-2002 tarihleri arasında Vakfımızda Personel ve İdari İşler Müdürlüğü, Eğitim ve Kültür Müdürlüğü ile Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü görevlerinde bulundu.

Coğrafya alanında dört adet eseri bulunan Yusuf Erdoğan evlidir.

İSLÂM'IN ANLAŞILMASINDA SÜNNETİN YERİ VE DEĞERİ

Sempozyum Tebliğleri

Sünnet, İslâm'ın Kur'an'la birlikte birinci derecede aslî kaynağıdır. Türkiye Diyanet Vakfı'nın Kutlu Doğum Haftası dolayısıyla düzenlemiş olduğu bir sempozyumda "Sünnet" kavramı, ilgili ilim adamları tarafından çok geniş bir çerçevede ele alınmıştır. İslâm Kültür ve Medeniyetinin Kurucu Ögesi Olarak Sünnet, Sünnet-Hadis Karşılığı Söylemler, Sünnet ve Hadisin Anlaşılması Sorunu ile Hadis Kaynaklarının Değerlendirilmesi ana başlıkları altında ele alınan konu, tarihsel ve güncel bütün yaklaşım biçimleri irdelenerek ilmi bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Gerek araştırmacılar, gerekse İslâm'ı ana kaynaklarından öğrenmeye ilgi duyan herkes için önemli bir başvuru niteliğindeki bu eser, ayrıca konuyla ilgili Türkiye'nin birikimlerini yansıtmaya açısından da önem taşımaktadır.

İslâmî ilimler alanında Türkiye gerçekten büyük bir birikime sahiptir. Ne var ki bu birikim, yeterince uluslararası platformlara taşınmamaktadır. Türkiye gerek tarihi tecrübeleri; ilim, kültür, medeniyet ve devlet geleneği, gerek İslâm dünyasının batıyla komşu olan tek ülkesi, gerekse demokrasi tecrübesi yönünden sahip olmuş olduğu avantajları tanıtan ve pazarlayan bir konumu yakalayamadığından kendi sınırlarını bir türlü aşamamaktadır. Oysa her konuda olduğu gibi İslâm konusunda da Türkiye'nin tecrübelerine bütün dünyanın ihtiyacı vardır. Çünkü Türkiye, tecrübeleri ve konumu dolayısıyla mutedil ve dengeli olmayı içselleştirmiş bir ülkedir. Bu sebeple huzur ve refah arayan modern dünyanın, özellikle İslâm dünyasının Türkiye'den öğreneceği çok şeyler vardır.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI'NDAN D U Y U R U

Vekalet Yoluyla KURBAN KESİMİ KAMPANYASI

2

0

0

4

Diyamet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nca ortaklaşa yürütölen Vekalet Yoluyla Kurban Kesimi Kampanyası'nda kurbanlar; kesim merkezinde oluşturulan komiteler nezaretinde dinimizin esaslarına uygun olarak kesilmekte ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır.

Diyamet İşleri Başkanlığı organizesinde Türkiye Diyanet Vakfı aracılığıyla sürdürölen **"VEKALET YOLUYLA KURBAN KESİMİ KAMPANYASI"** başlamıştır.

Kampanyaya katılan vatandaşlarımızın kurban bedellerini **27 Ocak 2004 Salı** günü akşamına kadar; **Türkiye Vakıflar Bankası'nın bütün şubelerinde özel tahsilat hesabı olarak açılan TÜRKİYE DİYANET VAKFI KURBAN HESABI'NA** yatırmaları Vakıfbank Şubelerinin bulunmadığı yerlerde ise en yakın **il ve ilçe Müftölüklerimize** müracaat etmeleri gerekmektedir.

Kampanyamıza katılan vatandaşlarımızın, kurban bedellerini geciktirmeden zamanında yatırmaları, parayı yatırırken *(sonradan kendilerine yazılı belge verilebilmesi için)* ad, soyad, adres ve telefon numaralarını düzgün ve okunaklı bir şekilde banka dekontuna yazdırmaları önem arz etmektedir.

İsteyenler: İl ve ilçe Müftölüklerimizden veya Türkiye Diyanet Vakfı'na ait **(0.312) 417 12 35 (8 Hat) - 418 25 96** no'lu telefonlardan bilgi alabilirler.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 89 06640 Kocatepe/ANKARA • Tel: (0.312) 417 12 35 (8 Hat) - 418 25 95
Faks: 418 19 00 - 419 47 83 - 417 29 24 • Web: www.diyanetvakfi.org.tr • e-mail: kurban@diyanetvakfi.org.tr